

**T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ
ANABİLİM DALI**

**EVLİ BİREYLERDE CİNSEL TUTUM VE BAĞLANMA
STİLLERİNİN EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESRA SARAÇ

İSTANBUL, 2021

**T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ**

**EVLİ BİREYLERDE CİNSEL TUTUM VE BAĞLANMA
STİLLERİNİN EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESRA SARAÇ

İSTANBUL, 2021

KABUL VE ONAY

ESRA SARAÇ tarafından hazırlanan “**Evli bireylerde cinsel tutum ve bağlanma stillerinin evlilik doyumuna etkisinin incelenmesi**” adlı tez çalışmasının savunma tarihi 17.03.2021 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Tubanur BAYRAM
KUZGUN

.....

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI

.....

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Didem KÜT

.....

İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....

Prof. Dr. Ali AKDEMİR

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Evli bireylerde cinsel tutum ve bağlanma stillerinin evlilik doyumu na etkisinin incelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

17.03.2021

Esra Saraç

ÖZET

**EVLİ BİREYLERDE CİNSEL TUTUM VE BAĞLANMA STİLLERİNİN
EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ
KLİNİK PSİKOLOJİ
ESRA SARAÇ
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

(DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ TUBANUR BAYRAM KUZGUN)

İSTANBUL, 2021

Evlilik, iki karşı cinsin çeşitli sebeplerle, hukuksal bir çerçevede beraber yaşayabilecekleri ve belirli sorumlulukları paylaşabilecekleri bir kurum olarak tanımlanmaktadır. Evlilik yaşantısında çiftler, yiyecek, barınma ve dış tehlikelere karşı korunma gibi temel ihtiyaçları sağlamaya yönelik birlikte hareket ederler. Birlik ve beraberlik, olumlu çift ilişkilerinin yarattığı doyum ve cinsel doyum, rollerin paylaşımını içeren bir yaşantı sağlar. Bununla birlikte çiftlerin yaşamında, sosyal rol ve sorumluluklar, kişisel girişimcilik ve yaratıcılık desteklenir ve gelişir (Gülsün ve ark., 2009). Cinsellik, cinsel doyum ve iki insanın uyum içerisindeki beraberliklerini içeren sosyal kurallar, değer yargıları ve tabular olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda cinsellik biyolojik, psikolojik, sosyal yönleri de olan özel bir yaşantı olarak tanımlanabilir. Cinsellik yoğun haz duyguları ile ilişkilidir fakat haza yönelik her davranış cinsellik içermemektedir (Gülsün ve ark., 2009). Bowlby (1969) bağlanma kavramını, bireylerin önemli olarak gördükleri ve değerlendirdikleri kişilere karşı hissettikleri ilişkilerdeki derin duygusal bağlar olarak tanımlanmaktadır. Bowlby insanların içgüdüsel bir şekilde bağlanma duygusuyla dünyaya geldiklerini ileri sürmüştür. Bununla birlikte Bowlby insanın dış dünyaya ile hiçbir bağlantısı olmadan yaşamını sürdürebilmesi için kendinden daha güçlü bir figüre bağlanması ve yaşamını onun çerçevesinde sürdürmesi fikrini savunmuştur. Bağlanma her tür canlı için gerekli olan bir durumdur. Bağlanma, bireylerarası ilişkilerin temelini oluşturmakta ve bakım veren ile bebek arasında kurulan ilişki sayesinde yetişkin ilişkileri de desteklenmektedir (Bowlby, 2008).

Araştırma modeli, bir ilişkisel tarama modeli olarak tasarlanmıştır. Oluşturulan modele göre 18-65 yaş arası bireylerde cinsel tutum ve bağlanma ilişkisinin evlilik

doyumuna etkisi belirlenerek, betimsel çalışma yapılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları; Demografik Bilgi Formu, Evlilik Yaşamı Ölçeği, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II'dir.

Bu çalışmanın amacı evli bireylerin cinsel tutumları ve bağlanma ilişkilerinin evlilik doyumuna bir etkisinin olup olmadığını saptamak ve eğer etkisi varsa ne derece olduğunu araştırmaktır.

Çalışma sonuçlarına göre, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma evlilik doyumunu azaltmaktadır. Cinsel tutum arttıkça evlilik doyumunu artmaktadır. Cinsellikte ben merkezci olmamak evlilik doyumunu arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: evlilik, evlilik doyumunu, cinsellik, cinsel doyum, bağlanma stilleri

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE EFFECT OF SEXUAL ATTITUDES AND ATTACHMENT STYLES ON MARRIAGE SATISFACTION IN MARRIED INDIVIDUALS

CLINICAL PSYCHOLOGY

ESRA SARAÇ

GRADUATE SCHOOL, ISTANBUL AREL UNIVERSITY

DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY

(SUPERVISOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ TUBANUR BAYRAM KUZGUN)

İSTANBUL, 2021

Marriage is defined as an institution where two opposite sexes can live together in a legal framework and share certain responsibilities for various reasons. In their marriage life, couples act together to provide basic needs such as food, shelter and protection against external threats. Unity and togetherness provide a life that includes the satisfaction and sexual satisfaction created by positive couple relationships, and the sharing of roles. In addition, social roles and responsibilities, personal entrepreneurship and creativity are supported and developed in the life of couples (Gülsün et al., 2009). Social rules, including sexuality, sexual satisfaction, and the harmonious relationship of two people, are determined as value judgments and taboos. At the same time, sexuality can be defined as a special life that has biological, psychological and social aspects. Sexuality is associated with intense feelings of pleasure, but not all behaviors related to haza are sexual (Gülsün et al., 2009). Bowlby (1969) defines the concept of attachment as the deep emotional bonds in the relationships individuals see as important and feel towards those they evaluate. Bowlby suggested that people are born with an instinctive sense of attachment. However, Bowlby advocated the idea of connecting to a figure stronger than himself and continuing his life within the framework of a person in order to survive without any connection with the outside world. Attachment is a necessary condition for all living things. Attachment forms the basis of interpersonal relationships and adult relationships are also supported by the relationship established between the caregiver and the infant (Bowlby, 2008).

The research model was designed as a relational scanning model. According

to the model created, a descriptive study was conducted by determining the effect of sexual attitude and attachment relationship on marital satisfaction in individuals aged 18-65. Data collection tools of the research; Demographic Information Form, Marital Life Scale, Hendrick Sexual Attitude Scale and Experiences in Close Relationships Inventory II.

The aim of this study is to determine whether sexual attitudes and attachment relationships of married individuals have an effect on marital satisfaction and, if so, to what extent.

According to the results of the study, anxious and avoidant attachment decreases marital satisfaction. As sexual attitude increases, marital satisfaction increases. Not being self-centered in sexuality increases marital satisfaction.

Key Words: marriage, marital satisfaction, sexuality, sexual satisfaction, attachment styles

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	viii
KISALTMA VE SEMBOL LİSTESİ.....	x
ÖNSÖZ.....	xi
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Bildirme	2
1.2 Alt Problemler.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.3 Araştırmanın Amacı	3
1.4 Araştırmanın Önemi.....	3
1.5 Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları	4
2 TEMEL İLKELER VE KAVRAMLAR.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.1 Evlilik Nedir?	5
2.1.1 Evlilik Doyumu	6
2.1.2 Evlilik Doyumunu Yordayan Faktörler	6
2.2 Cinsiyet	8
2.2.1 Cinsellik	10
2.2.2 Cinsel İşlevler.....	12
2.2.3 Cinsel Mitler	13
2.2.4 Cinsel Tutumlar ve Davranışlar	15
2.3 Bağlanma Kuramı	17
2.3.1 Yetişkin Bağlanma Stilleri	19
2.3.2 Bağlanmanın Nörobiyolojisi	21
2.3.3 Evlilik ve Bağlanma: Romantik Bağlanma.....	22
2.4 İlişkisel Literatür	24
2.4.1 Evlilik Doyumunun ve Yetişkin Bağlanma Stillerinin Etkilerine İlişkin Yapılan Çalışmalar	24
2.4.2 Cinsel Tutumların Evlilik Doyumu Üzerine Etkisini İnceleyen Çalışmalar	25
3 YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli	27
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	27
3.3. Veri Toplama Araçları	31
3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	31
3.3.2. Evlilik Yaşamı Ölçeği (EYÖ)	31
3.3.3 Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği - HCTÖ	31
3.3.4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II	33
3.4. Verilerin Toplama Süreci	34
3.5. Verilerin Analizi.....	34
4. BULGULAR.....	35
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	588
5.1 Öneriler	69
6. Kaynakça	70
7. EKLER.....	79

EK A.....	79
8. ÖZGEÇMİŞ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ŞEKİL LİSTESİ

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 Çalışma Grubunun Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı.....	27
Tablo 2 Evlilik Yaşantıları Ölçeği Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ve Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğinin Ait Betimsel İstatistikleri.....	35
Tablo 3 Cinsiyet Değişkenine Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	36
Tablo 4 Cinsiyet Değişkenine Yakın İlişkilerde Yaşantılarda Envanteri-II Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	36
Tablo 5 Cinsiyet Değişkenine Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	37
Tablo 6 Çalışma Durumu Değişkenine Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	38
Tablo 7 Çalışma Durumu Değişkenine Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu .	38
Tablo 8 Çalışma Durumu Değişkenine Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	39
Tablo 9 Eşin Çalışma Durumu Değişkenine Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	40
Tablo 10 Eşin Çalışma Durumu Değişkenine Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu.....	40
Tablo 11 Eşin Çalışma Durumu Değişkenine Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu .	41
Tablo 12 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	42
Tablo 13 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	43
Tablo 14 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	44
Tablo 15 Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	45
Tablo 16 Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	46
Tablo 17 Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	47

Tablo 18 Gelir Durumu Değişkenine Göre Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	48
Tablo 19 Gelir Durumu Değişkenine Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	49
Tablo 20 Gelir Durumu Değişkenine Göre Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	50
Tablo 21 Yaş ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	51
Tablo 22 Evlilik Yaşı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu	52
Tablo 23 Evlilik Yılı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu	53
Tablo 24 Çocuk Sayısı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu	54
Tablo 25 Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu	55
Tablo 26 Cinsel Tutumun Evlilik Yaşantıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları	56
Tablo 27 Yakın İlişkilerde Yaşantıların Evlilik Yaşantıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları	57

KISALTMA VE SEMBOL LİSTESİ

HCTÖ: Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği

YIYE-II: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II

EYÖ: Evlilik Yaşamı Ölçeği

ÖNSÖZ

Bu çalışma benim çift ilişkilerine dair uzmanlaşmak istediğim yolculuğuma eşlik ettiği için çok mutluyum. Bu yüzden tüm çalışmalarımı hevesle ve büyük bir istekle yaptım.

Çalışmam boyunca benim yanımda olan, heyecanımı ve hevesli yanımı destekleyen, bana yol gösteren, sabrını ve tecrübelerini benden esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Tubanur Bayram Kuzgun'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatım boyunca hep yanımda olan ve desteklerini bana her zaman hissettiren annem, babam ve kardeşime sonsuz sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

1 GİRİŞ

Evlilik kişilerin sosyal açıdan gelişebilmesi için önemli bir yere sahiptir (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009). İnsanlar sosyal bir varlık olduğundan dolayı yaşamının önemli bir bölümünü yakın ilişkiler oluşturmaktadır. Kişilerin hayatında yakın ilişkilere olanak tanıyan bu ilişki türü kişilerin yaşam doyumunu destekler (Öztahtacı, 2017). Evlilik kişilerin yaşam doyumlarını desteklemekle birlikte yaşam kalitelerini ve iyi oluş düzeylerini de etkilemektedir. Evlilik ile ilgili bir çok tanımlama bulunmaktadır. Bu tanımlamalara yönelik evlilik, bir ailenin oluşumuna ve sonraki neslin yetişmesine olanak sağlayan bir kurumdur. Aynı zamanda evlilik, en temel insan ilişkisi olması bakımından bütün topluluk ve kültürlerde önemli bir kurum olarak değerlendirilmektedir (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Cinsellik evliliğe bakan yönüyle, toplumlarda bolluk ve bereketin, kutsanmışlığın ve arınmışlığın simgesi olarak görülmüştür. Bu simgelere karşın evlilik kurumu; kurallar, yasaklar ve tabular ile toplum çerçevesinde cinselliğin sınırları belirlenmiştir. Psikolojik, biyolojik ve sosyolojik unsurların etkileşimi içinde şekillenen cinsellik, bu üç unsurdan birinde ketlenme ile karşılaşılması işlevselliğini olumsuz yönde etkilemektedir (Gülsün, Ak, & Bozkurt, 2009). Buradan yola çıkarak cinsellikten sağlanan taminsizlik ve tatminlik duygusu kişinin birçok yaşam alanını, (ekonomik, politik, dini, kültürel, psikolojik, sosyolojik, biyolojik) etkiler. Cinselliğin özellikle evlilik ilişkisinde oldukça önemli bir yeri vardır (Aras, 2020).

Bağlanma yaşamın ilk dönemlerinde gelişir ve hayat boyu bu gelişimini sürdürür. Gelişme sürecinde ise hayatı olumlu veya olumsuz etkileyerek, sosyal ilişkilerin gelişimine temel oluşturur. Dolayısıyla bağlanma biçimleri kişileri duygusal ve sosyal bakımdan etkiler. Bu etki alanları ise ev, iş yeri, arkadaş ve aile ile ilgili olan bütün ilişkisel adaptasyon süreçlerinin değişimi olarak gözlenir (Kılıç, 2017). Bowlby'nin bağlanma kuramı yakın ilişkilerde yaşanan duygusal, bilişsel, davranışsal süreçleri açıklamada yaygınlıkla kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra 1987 yılında Hazer ve Shaver, kişilerin çocukluk döneminde sergilediği davranış örüntülerinin benzerini romantik ilişkilerde de gösterdiğini bağlanma kuramı çerçevesinde açıklamışlardır (Sümer, 2006). Bowlby'nin bağlanma ilkelerinin temelinde çocuklardaki (Ainsworth ve ark.,1987) ve romantik ilişkilerdeki (Hazan ve Shaver,1987) bağlanma süreci üzerine yapılan çalışmalarla, güvenli, kaygılı-kararsız ve

kaçınmacı olarak üç bağlanma biçimi geliştirilmiştir. Bu bağlanma biçimleri kişilerde bir takım özellikleri şekillendirmektedir. İlişkilerden alınan doyum kişilerin sahip oldukları bağlanma biçimlerine etki etmektedir. En yüksek ilişki doyumuna ulaşan kişiler arasında güvenli bağlanma stiline sahip olan kişiler yer almaktadır. En düşük ilişki doyumuna ulaşan kişiler arasında ise, kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip olan kişiler yer almaktadır (Öztahtacı, 2017).

1.1 Problem Bildirme

Bu araştırmanın problem cümlesi, “Cinsel tutum ve bağlanma stillerinin evlilik doyumunu üzerindeki etkileri nedir?” olarak belirlenmiştir.

1.2 Hipotezler

H1: Yetişkin bireylerin cinsiyete göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır.

H2: Yetişkin bireylerin çalışma durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır.

H3: Yetişkin bireylerin eşin çalışma durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır.

H4: Yetişkin bireylerin eğitim durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır.

H5: Yetişkin bireylerin eş eğitim durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır.

H6: Yetişkin bireylerin gelir durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır.

H7: Yetişkin bireylerin yaşları ile bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Yetişkin bireylerin evlilik yaşları ile bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H9: Yetişkin bireylerin evlilik yılları ile bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H10: Yetişkin bireylerin çocuk sayıları ile bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H11: Yetişkin bireylerin cinsel tutumları ile evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H12: Yetişkin bireylerin bağlanma stilleri ile evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H13: Yetişkin bireylerin cinsel tutumları ile evlilik doyumlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

H14: Yetişkin bireylerin bağlanma stilleri ile evlilik doyumlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

1.3 Araştırmanın Amacı

Evli bireylerin cinsel tutumları ve bağlanma ilişkilerinin evlilik doyumuna bir etkisinin olup olmadığını saptamak ve eğer etkisi varsa ne derece olduğunu araştırmaktır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada evli bireylerin cinsel tutumları ve bağlanma stillerinin evlilik doyumuna etkisi araştırılacaktır. Cinsel tutumlar değişkeni literatürde çokta fazla karşımıza çıkan bir değişken değildir. Özellikle cinsel tutumların evlilik ilişkisine yönelik literatürde az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Cinsel tutumların evlilik doyumuna etkisinin araştırılacağı bu araştırma literatüre Türkçe bir kaynak sunması açısından büyük bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bir diğer değişkenimiz olan bağlanma stilleri literatürde sıkça rastladığımız ve pek çok bilim insanının üzerinde çalışma yürüttüğü konudur. Bu araştırmada ise bireylerin bağlanma biçimleri ile birlikte cinsel tutumlarının evlilik doyumuna etkisinin olup olmadığı ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

1.5 Araştırmanın Sayılıları

Bu araştırmada 6nceden kabul edinilen bazı varsayımlar vardır. Bunlar; 6lekler katılımcılar tarafından objektif, gerçekçi, içten ve samimi Şekilde cevaplayacakları varsayılmıştır.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma İstanbul ili, 2019-2020 yılları ile sınırlıdır. Katılımcılara ait kişisel bilgiler, araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formundan elde edilen verilerle sınırlıdır. Araştırmaya 208 kadın 92 erkek olmak 6zere 300 kişi katılmıştır. Evlilik Yaşamı 6leği, Hendrick Cinsel Tutum 6leği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II araştırmada kullanılan 6leklerdir.

2 KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Evlilik Nedir?

Evlilik bütün toplumlarda varlığını uzun yıllardır sürdüren, kişilerin yaşam süreçlerinde belirleyici bir oluşum olarak tanımlanmaktadır. Erkek ve kadının birlikte yaşaması ve yaşantılarının paylaşım içerisinde olması, çocuk büyümesi gibi amaçlar çerçevesinde yaptıkları bir tür sözleşme olarak kabul edilmektedir (Özgüven, 2000).

Evlilik, iki karşı cinsin çeşitli sebeplerle ve hukuksal bir çerçevede beraber yaşayabilecekleri bununla birlikte belirli sorumlulukları paylaşabilecekleri bir kurum olarak da tanımlanmaktadır. Evlilik yaşantısında çiftler, yiyecek, barınma ve dış tehlikelere karşı korunma gibi temel ihtiyaçları sağlamaya yönelik birlikte hareket ederler. Birlik ve beraberlik, olumlu çift ilişkilerinin yarattığı doyum ve cinsel doyum, rollerin paylaşımını içeren bir yaşantı sağlar. Bununla birlikte çiftlerin yaşamında, sosyal rol ve sorumluluklar, kişisel girişimcilik ve yaratıcılık desteklenir ve gelişir (Gülsün ve ark., 2009).

Rampage (1994)'in tanımına göre modern tanımda evlilik; her bir bireyin belli başlı mahremiyet ihtiyacını gidermektedir. Evlilik aynı zamanda ailenin ve toplumun yenilenmesini ve devamlılığını sağlayan bir yapıdır. Evlilik sistemleri toplumdan topluma farklılık gösterebilir fakat genel anlamıyla evlilik kamunun onayladığı bir cinsel birliktelik olarak adlandırılır (Gallagher, 2001).

Evlilik kişilerin yaşam kalitesi, psikolojik iyilik hali ve yaşam doyumları üzerinde etkiye sahiptir (Scheidler, 2008). Bazıları ise evliliği kişilerin hayattan doyum alırken genel sağlık hallerini iyileştirmeyi de sağlayan bir kurum şeklinde tanımlamaktadırlar (Hayward ve Zhang, 2006).

Evlilik kurumu söz konusu olduğunda ilk önce akla ebeveynler ve çocuk gelmektedir. Evlilik kurumunu çocukları dışta tutarak sadece çiftler açısından ele alırsak; evlilik cinselliğin yasal olarak kabul edilmiş hali olarak kabul edilmektedir (Russell, 2003). Bu tanımın dışında evlilik, bireyler arasındaki eşitsizlik durumunu belli bir noktaya kadar azaltan ve tarafların duygu ve düşünce özgürlüklerini tanıyan bir kurum olarak da görülmektedir (Foucault, 2010).

En geniş tanımı ile evlilik, “bir kadın ve bir erkek arasında geçen bir sözleşme olmak ile birlikte, toplum adına devletin doğrudan ilgilendiği, üzerinde kontrol hakkı olan bir ilişki sistemidir.” (Güleç, 2012: 63).

2.1.1 Evlilik Doyumu

Evlilik doyumu, bireylerin ilişkideki kendi ihtiyaçlarını karşılama algısı ile beraber kendi ilişkisinin niteliğine yönelik değerlendirmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Girgin & Şık, 2018).

Literatürde yeralan birçok araştırma (Dimitrovsky, ve ark. 2002), eşlerin evlilik doyumlarının genel iyi olma hallerini etkilediğini vurgulamıştır. Bireylerin evlilik ilişkisinden elde ettikleri öznel mutluluk evlilik doyumu olarak tanımlanmıştır (Akt, Çelik , 2006).

Doyum, bireyin içerisinde bulunduğu durumdan tatmin olması şeklinde tanımlanabilmektedir. Burr (1970)’un tanımına göre doyum, “bireylerin arzu ve hedeflerinin belirli bir noktada gerçekleşmesi ile tecrübeledikleri objektif bir durumdur.” Evlilik doyumu ise “evlilik içerisinde bulunan kişisel ve çevresel boyutların çiftlerin psikolojik tatmin düzeyi” şeklinde tanımlanmıştır (Sokalski & Hendrick, 1999). Çevresel etmenler; eşlerin bir konu hakkında karar verme sürecinde eşit olmaları ve baskın olmaları, kazanç durumları, problemleri paylaşma tavırları olarak değerlendirilir. Bireysel etmenler ise; eşlerin birbirine karşı gösterdikleri sevgi ve iletişimin niteliği, eşlerin birbirlerine kendilerini ifade etme biçimleri ve cinsel doyumları şeklinde ifade edilmiştir (Akt, Çelik, 2006).

2.1.2 EVLİLİK DOYUMUNU YORDAYAN FAKTÖRLER

Evlilikte samimiyet önemli bir boyuttur. Samimi bir ilişki evlilikte mutluluğu peşine getirir. Bireylerin evlilik süreçlerine daha iyi adapte olmalarını sağlar ve evlilik memnuniyetini artırır. Yakınlık kavramı içini açmak, duygusal bağ kurmak anlamlarını taşımaktadır (www.tdk.gov.tr, Erişim tarihi: 19.01.2021). Yakınlık, evlilik doyumu açısından önemli bir etkiye sahiptir (Greeff vd., 2001).

Evlilikte eşlerin birbirinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri de önemlidir. Algılanan sosyal destek düzeyleri çiftlerin evlilik doyumunu artıran bir etkiye sahiptir. Evlilik doyumunda eş desteği, eşlerin birbirini desteklemesi duygusal ve bilişsel olaylar arasındaki

ilişkinin daha güçlü olmasını sağlamakta ve evlilik doyumunu olumlu yönde etkilemektedir (Çağ & Yıldırım, 2013).

Evlilik doyumuna olumlu yönde artıran etmenlerden bir diğeri ise, değer tercihlerinin evlilik ilişkilerinde yapıcı tesirinin bulunmasıdır. Evli bireylerde insan onuru, maneviyat, toplumsal, romantik ve kariyer değerleri, özgürlük gibi değer yargılarına sahip olunması kişilerin evlilik ilişkisini pozitif yönde etkilemektedir. Bireylerin öznel mutluluğu da evlilik doyumunun artıran etmenler arasında yer almaktadır. Evli bireylerin saygı ve sevgi paylaşımlarına sahip olması, çiftlerin birbirlerini duygusal, toplumsal ve cinsel yönlerden doyuma ulaştırması, aile içi olumlu ilişkilerde bulunmaları bununla birlikte ortak sorumluluk almaları gibi evlilik yaşantıları evlilik uyumunu beraberinde getirir. Bu ise kişilerin öznel mutluluğunu olumlu anlamda destekler (Kublay & Oktan, 2015).

Terry ve Kottman (1995), sağlıklı ailelerin uyum ve doyum sağlayıcı evliliklerinin olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte eşler arasındaki etkili iletişim, destek ve onay, aile ile ilgili görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi, çocuklarla ilgilenilmesi, karşılıklı saygı ve değer verilmesi evlilik doyumunu etkilemektedir. Çiftlerin boş zamanları beraber paylaşma ve problemlere beraber göğüs germe, eşlerin aile yaşamına ekonomik katkıda bulunmasının ve bir meslek sahibi olmalarının evlilikteki psikolojik doyumunu etkilediğini Çelik ve Yazgan (2009) vurgulamaktadır.

Brezsnyak (2004), 60 evli çift ile yaptığı çalışmada cinsel arzunun evlilik doyumunu olumlu yönde etkilediğini saptamıştır. Cinsel sorunu olan çiftler ile cinsel sorunu olmayan çiftler uyum açısından üç grupta karşılaştırıldığında kontrol grubunda cinsel sorunu olmayanların çift uyumu daha yüksek bulunmuştur (Erbek ve diğerleri, 2005).

Evlilik doyumunu etkileyen unsurlar arasında bireylerin kişisel özellikleri ve ilişki kurma biçimleri de önemli düzeyde rol almaktadır. Kronmüller ve arkadaşları (2011) çiftlerden birinde depresyon ya da kaygı bozukluğu olmasının evlilik doyumunu düşürdüğünü belirtmişlerdir.

Evlilik doyumunda çocuğun rolü, literatürde birçok araştırma da ele alınmıştır. Genel hatlarıyla Çelik (2006) şu şekilde özetlemiştir; bazı çalışmalarda çocuk sahibi olmayan çiftlerin evlilik doyumları daha yüksek olarak değerlendirilmiştir. Bazı çalışmalarda ise çocuğun varlığı evlilikte ilişkiyi ve tatmini güçlendirdiği sonucuna varılmıştır. Evlilik

doyumunda ev işlerinin dağılımı bakımından literatürdeki değerlendirmeler, ev işlerinin adil dağılımı, eşlerin ev işlerini yapmaktan hoşlanıp yahut hoşlanmamaları, evlilikte geleneksel kadın rollerinin paylaşılmasının eşlerin ayrılmalarını engelleyebileceği belirtilmektedir (Çelik, 2006).

Evlilik doyumunu tanımlamasının ardından genel anlamda karışan bir kavrama açıklık getirmek fayda sağlayacaktır. Evlilik doyumunu ile evlilik uyumu kavramları birbirine karıştırılmaktadır. Daha genel bir kavram olan evlilik uyumunda evlilik doyumunda olduğu gibi yalnızca bireylerin öznel algısı değil, aralarındaki ilişkinin niteliğinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Evlilik uyumu, evlilikte eşlerin çatışma çözmeye yönelik benzer özellikler göstermesi, evliliklerinden ve birbirlerinden doyum almaları, çiftlerin birbirleriyle benzer ilgi ve aktiviteleri paylaşmaları ve evlilik ilişkisinden beklentilerini yerine getirmeleri olarak tanımlanmaktadır. Eşler arasındaki her türlü sorunun açık bir şekilde tartışılıp anlayış ve hoşgörü ile çözümler aranmasının, sağlıklı bir iletişimin kurulması ve empatik tepki vermenin, çatışmalar ile baş etme yollarını ve çözüme becerilerini öğrenmenin evlilik uyumunu arttırdığı söylenmektedir (Güleç, 2012:69).

Literatürde, düşük ekonomik koşullardaki çiftlerin daha fazla psikolojik sıkıntıları olduğu bulunmuş ve bu bağlamda evlilik uyumunun da olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır (Yıldız, 2017). Evlilik uyumunun araştırıldığı diğer çalışmalarda cinsiyet rolünün evlilik uyumu ile ilişkisi (Curun, 2006); cinsel doyum ve evlilik uyumu arasındaki ilişkisi (Ivy ve Memphis, 2007; Litzinger ve Gordon, 2005; Trudel, 2002); çiftlerin tutumlarının evlilik uyumuna etkisi (Feeney, 2002); çiftlerin birlikte geçirdiği zamanın kalitesi ile evlilik uyumu arasındaki ilişki (Hirschberger vd., 2009) olduğu saptanmıştır.

2.2 Cinsiyet

Sözlük tanımı: “Bireye, üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkekle dişi ayırt ettiren özel bir yaratılış, cinslik, seks” olarak tanımlanmaktadır. Cinsiyet, biyolojik, psikolojik ve sosyal güçlerden etkilenir ve cinsel davranışla yakından ilişkilidir. Bir başka tanımlama ise cinsiyet, biyolojik faktör olarak insanların dişi ya da erkek olmasını belirler (Ziya, 2015).

Kadın ve erkek olmak biyolojik açıdan doğuştan bireye atfedilen cinsiyetler iken, toplumsal açıdan kadınlık ve erkeklik kültürel açıdan oluşan bir yapıyı temsil etmektedir (Hepşen, 2010).

Bu tanımlamalar ile birlikte cinsiyet, bireyin kadın ya da erkek olarak gösterdiği fizyolojik, biyolojik ve genetik özelliklerin bütünüdür. Anatomik ve hormonal farklılıklara göre kişi kadın ya da erkek cinsiyetlerinden birine sahiptir (Soydaş, 2016).

Çocuklar, doğduğu andan itibaren kadın ya da erkek olmalarına göre farklı tutum, davranış ve düşünce kalıplarına göre yetiştirilmektedir. Kültür çocuk yetiştirme tarzını belirleyen en önemli faktördür. Çoğu kültürde çocuklar, kadın ve erkek için belirlenmiş cinsiyet rollerine uygun davranışlar doğrultusunda yetiştirilmektedir (Soydaş, 2016). Toplumda kadına ve erkeğe atfedilen roller, kalıp yargıları da barındırmaktadır. Bu kalıp yargılar incelendiğinde kadına atfedilen özellikler daha duygusal, hassas, kırılgan, bağımlı, boyun eğen, bakım veren, şefkatli iken, erkeğe atfedilen özellikler daha cesur, güvenli, bağımlı olmayan, atik, soğukkanlı, agresif ve güçlü şeklindeki özelliklerdir (Eagly, Wood ve Diekman, 2010).

Cinsiyet rolleri birçok norm ve kültürel değerleri içinde barındırdığından dolayı bir cinsiyete ait insanın davranışlarını da belirlemekte önemli bir unsurdur. Bu doğrultuda dişi ve erkek olarak biçilmiş roller kişilerin kendi cinsiyetlerine göre davranmalarını belirlemektedir. Örnek olarak, araba tamiri erkek aktivitesi olarak değerlendirilirken, çamaşır yıkamak genel anlamda kadınlara ait bir eylem olarak değerlendirilir. Bu bağlamda şu yorum gelişir; toplumsal cinsiyet farklılığı, biyolojik cinsiyetin aksine geleneksel yapıya ve kültürel kodlara göre değişiklik göstermektedir (Ziya, 2015).

Cinsiyet kültürü içerisinde cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve cinsellik gibi kavramları içerisinde bulunduran bir kavramdır. Bireyin bulunduğu toplum içerisinde cinsiyet kültürü, kültürün cinsiyete karşı değer yargılarını da şekillendirir. Cinsiyet kültürü toplumlar içerisinde kadın ve erkeğe karşı tutum ve davranışlar, bunlarla ilgili fikir ve düşünceler, cinsiyete ilişkin kimlik oluşumu, kadın ve erkeğin yani zıt cinslerin birbirlerine olan tutumları, evlenme gelenek ve adetleri, aile tiplerini de kapsayan geniş bir kavramdır. Bu sebeple toplumun cinsiyete atfettikleri tutumlar, kişiler üzerinde kısıtlayıcı ya da rehberlik edici bir etkiye de sahiptir denilebilmektedir (Ersoy, 2009).

Bu bağlamda birey içinde büyüdüğü ailenin ve toplumun değer yargıları, kültürü, medya, din, ekonomik, politik çevre ve biyolojik yapı gibi birçok faktörden etkilenir. Bu faktörlerin etkisi ile de cinsel özdeşim, cinsel kimlik, cinsiyet rolleri, cinsel yönelim, cinsel tutum ve davranışlar şekillenir (Ziya, 2015).

Cinsiyetimiz, aşk ve cinsellik dahil olmak üzere, etrafımızdaki dünyayı nasıl kavradığımızın önemli bir belirleyicisidir ve yapılan birçok çalışma bu görüşü destekler niteliktedir. Örneğin kadınların cinsel tutumlarının erkeklerin cinsel tutumlarına oranla daha tutucu olduğu ortaya çıkmıştır. Erkekler kadınlara göre cinsel ilişkiye daha açık olduklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşe rağmen iki cinsiyet arasında cinselliğin duygusal anlamı, doğum kontrol ya da cinsel eğitimle ilgili konularda birbirlerinden farklılık göstermemektedirler. Cinsiyetin cinsellik üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılan diğer bir araştırmada ise masturbasyon ve evlilik öncesi cinsel ilişkiye dair kadınların ve erkeklerin bakış açısında önemli derecede bir fark olduğu ortaya konmuştur (Ziya, 2015).

2.2.1 Cinsellik

Cinsellik, cinsel doyum ve iki insanın uyum içerisindeki beraberliklerini içeren sosyal kurallar, değer yargıları ve tabular olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte biyolojik, psikolojik, sosyal yönleri de olan özel bir yaşantı olarak tanımlanabilir. Cinsellik yoğun haz duyguları ile ilişkilidir fakat haza yönelik her davranış cinsellik içermemektedir (Gülsün ve diğerleri, 2009).

Cinsellik bedensel, toplumsal, düşüncesel ve emosyonel bileşenlerden oluşmaktadır. Bu bileşenlerin iletişimi ve aşkı etkilemesi biçiminde de tanımlanabilmektedir. Cinselliği etkileyen faktörlerde bulunmaktadır. Bu faktörler arasında din, psikoloji, tarih, biyoloji, kültür ve toplum sayılabilir (WHO, 2010).

Cinsellik, genel anlamda doyuma ve üremeye yönelik olarak tanımlanır. Üremeye yönelik cinsel yaşantılarda partnerin olması şart fakat haza yönelik cinsel yaşantılarda partnere ihtiyaç duyulmayabilir (Soydaş, 2016).

Cinsellik kişilerde farklı yollar ile oluşmaktadır ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Cinselliğin ana unsuru bireylerin zevk alması ve neslin devam etmesi şeklinde ifade edilebilir. Meston ve Buss (2007)'ın çalışmasına göre cinsellik içerisinde birden fazla unsuru barındırır ve karmaşık bir yapıya sahiptir.

Bu bağlamda içinde birçok farklı unsuru barındıran cinselliğin temelde fiziksel seksten ötede anlam taşımakta olduğunu vurgulanmaktadır. Cinsel ilişki "uygun yer, zaman ve eş ile" gerçekleştiğın de sağlıklı yahut sağlıksızlık boyutunda ele alınarak değerlendirilir (Gülsün ve diğerkleri, 2009).

Eşler arasında sağlıklı ilişkilerin oluşturulması bakımından cinsel doyumun önemli yeri olduğu dikkate alınmalıdır. Sağlıklı iletişim ile birlikte eşler arası yakınlaşma gerçekleşir. Dolayısıyla eşler evliliklerinde yaşanan güçlükler karşı baş etme durumunda gerilimi daha iyi yönetebileceklerdir (Bayık ve Kıray, 2010).

Yakınlık kurmak insanların kendisini, duygu, düşünce ve hatta bedenini bununla birlikte iç dünyasını bir başkasına açması olarak değerlendirilir. İlişkiler ve cinsellik insana sevmeye değer olduğu duygusunu hissettirir. Bir başka açıdan ilişkiler ve cinsellik kadınlığın ve erkeklığın onaylanmasıdır. Cinselliğın çağrıştırdıklarını ise, haz, arzu, üreme, aşk, ilişki ve yakınlık olarak sıralayabiliriz. Aşk ve cinsel yakınlık, düşünsel, duygusal ve davranışsal boyutları ile iki insan arasındaki bir etkileşim bütünüdür ve düşünsel boyutta kişi, kendini bir başkasına açma kararı vermektir. Bu kararlar geçmişi, bugünü ve geleceği kapsayan duygular, değerler ve savunmalar şeklinde olabilir. Duygusal boyutta kişi, bir başkasına sevgi duygusu hissetmesi ve ona güvenmesi, onu düşünmesi ve koruması, karşısındaki kişinin benzerlik ve farklılıklarını keşfetme arzusu vardır. Davranışsal boyutta da kişinin, fiziksel yakınlaşması, dokunması, gülümsemesi gibi yüz iletişimini kapsamaktadır. Bununla beraber kişilerin öpme ve sevişme isteği ön plana çıkar (Kocagöz, 2008).

Evliliğe bakan yönüyle cinsellik ise, toplumlarda kutsanmışlığın, bolluk ve bereketin, arınmışlığın simgesi olarak ifade edilir. Bu bağlamda cinselliğın belirli birtakım kuralları, mitleri, tabuları ve yasakları vardır. Yani cinselliğın kutsanmışlığı, arınmışlığı göz önünde bulundurularak toplumsal kalıplar çerçevesinde sınırları belirlenmiştir. Bu kuralların ve sınırların dışında yaşanan cinsellik, toplum bütünlüğüne tehlike arz eden bir tehdit, kutsanmış olana bir saldırı olarak algılanmış ve yorumlanmıştır. Cinsellik, tabuların varlığıyla, olumsuz düşünce ve inanışların bütünüyle değerlendirildiğinde korku dolu bir çatışma alanı haline gelebilmektedir. Kimi inanışlara göre her cinsel davranış, hazzı bakan yönüyle kötü, üremeye bakan yönüyle kutsallık içermektedir. Bu anlayışla, bazı doğu toplumlarında kadının ilişkiden zevk alması utanç kaynağı sayılmaktadır. Bu toplumlarda kadın sünneti gibi invazif yöntemler dini bir gereklilik olarak kabul görmektedir. Psikolojik, sosyal ve biyolojik değişkenlerin etkileşimi içinde cinsellik şekillenir. Eğer bu bileşenlerin

birinde bir ketlenme meydana gelir ise işlevselliğini yitirebilmektedir (Gülsün ve diğerleri, 2009).

Evlilik kurumu içerisinde sevgi ve saygıyı barındırdığı gibi aynı zamanda cinsel yaşamı da barındırmaktadır. Cinsel yaşamın sağlıklı olması için çiftlerin arasında samimiyet ve sevginin yüksek olması, çatışmalarında olabildiğince çözümle bitiyor olması önem taşımaktadır (Timm ve Keiley, 2011).

Cinsellik halen çoğu toplumda ayıp, yasak olarak kabul edilir ve konuşulurken çekinilmesi gereken bir konu olarak görülür. Bu nedenle cinsellikle ilgili kavramlar çok ender çalışılan konular olmak ile birlikte, üzerine en çok düşünülen ve kişileri kaygılandıran bir alan olmaya devam etmektedir (Aksöyek ve Canatar, 2015).

2.2.2 Cinsel İşlevler

İnsanlarda cinsel uyarana gösterilen fizyolojik tepkiyi, Masters ve Jhonson bilim insanları 4 ayrı evreye ayırmıştır. Bu evrelerden birinci evre uyarılma, ikinci evre plato, üçüncü evre orgazm ve dördüncü evre çözülme evresidir. Uyarılma evresi ilk evre ve burada temel nitelik erotik duygu, düşüncelerdir. (İncesu, 2004). Bu evrenin süresi kişiden kişiye değişiklik göstermektedir (Soydaş, 2016). Uyarılma evresine takiben plato evresi gelmektedir. Plato evresinde haz duygusu ile birlikte cinsel gerilim yükselir ve bu yüksek cinsel gerilim kişileri orgazma ulaştırır. Daha sonrasında orgazm evresi gelmektedir. Bu evre süre açısından değerlendirildiğinde en kısa süreni fakat cinsel haz olarak en yoğun haz evresidir. Bu evrelerin sonuncusu çözülmedir. Çözülme evresinde, kadın ya da erkekte, orgazmın gerçekleştiği yahut gerçekleşmediği durumlarda önceki aşamalarda oluşmuş olan fizyolojik değişimleri dakikalar içinde plato evresini takip ederek sırasıyla bu değişimlerin kaybolması en başa dönme hali ile ilişkilendirilir (İncesu, 2004).

2.2.3 Cinsel Mitler

Cinsel mitler kişiler tarafından yanlış algılanan abartılı düşünce, inanç ve tutumlardır. Bu yanlış inançlar kişinin cinsel hayatındaki davranışlarına ve tutumlarına etki etmektedir (Nyanzi vd., 2005).

Cinsel mitler de kastedilen şey, kişilerin cinsel konularda doğru olduğunu düşündükleri ve çoğu zaman abartılı, yanlış bununla birlikte bilimsel değeri bulunmayan inanışlar olarak değerlendirilmektedir (Kocagöz, 2008).

Cinsel mitler, cinsellikle ilgili olarak gerçeklikle ilişkili olmayan, kişilerin kulaktan dolma bilgileri birbirlerine aktarma yoluyla yayılan, toplumun hayal gücüyle şekillenen abartılı ve yanlış inanışlardır. Bu mitleri oluşturan unsurlarda ise, hatalı bilgi aktaran arkadaş çevresinin, basın yayın organlarının, pornografik yayınların etkisi büyüktür ve bu unsurlar cinsel mitlerin toplumun genelindeki yaygınlığında aktif rol oynar (Ejder Apay ve diğerleri, 2013).

Cinsellik konusunda “doğru bilgi” edinme olanakları çok sınırlı iken, “yanlış bilgi” içeren mesajlar hemen her yerden, (öykü, film, medya, pornografik ürünler vb.) sürekli olarak alınabilir. Bütün bu yanlış bilgi ve inanışların, sağlıklı bir cinsel yaşam kurmanın ve doyumlu bir cinselliğin önündeki en büyük engel olduğu söylenebilir (Aksöyrek ve Canatar, 2015).

Cinsel mitlerin ortaya çıkmasının en önemli nedeni ise cinsellikle ilgili konuların açıkça konuşulmaması ve buna bağlı olarak çok fazla tartışılmamasından kaynaklı olduğunu ifade edebiliriz. Bununla beraber yeterli bilimsel veri tabanının olmaması da büyük etkindir. Belirsizlik, korku ve endişeyi artırır, yanlış bilgi kulaktan kulağa yayılır ve cinsel mitler oluşmaya başlar. Cinsel mitler, beklentilerin abartılı olmasına bu bağlamda gerçekleşen abartılı beklentiler ise yetersizlik duygusuna, çeşitli kaygı ve endişelere yol açar. Bu ise hem cinsel işlev bozukluklarına zemin hazırlarlar hem de oluşan cinsel işlev bozukluğunun devamlılık göstermesine neden olur (Kocagöz, 2008).

Cinsel mitler, bireylerin cinselliğe yönelik tutumlarını, inanış ve davranışlarını etkileyerek cinsel sağlıklarını ve buna bağlı olarak cinsel yaşam kalitelerini etkilemektedir. Böylece kişilerin cinsel hayatı ve dolayısıyla evlilik hayatı da etkilenmektedir. Bu doğrultuda ailenin temelini oluşturacak olan çiftlerin cinsel mitlerden arınmış olması, sağlıklı ve doyumlu bir evliliğin oluşmasını ve boşanmaların azalmasına yarar sağlayabilir (Kilci ve Özsoy, 2019).

En sık karşılaşılan cinsel mitler:

1. Erkek cinselliği her zaman istemelidir ve cinsel ilişkiye her zaman hazır olmalıdır.

En yaygın ve sertleşme bozuklukları ile yakından ilişkilidir. İnsanların çoğu, erkeklerin her zaman cinsel ilişkiye hazır olduklarına inanırlar. Buna yönelik erkeklerden büyük bir cinsel başarı beklentisi içerisinde olurlar. Bu durum ise erkeklere stres ve yük olarak yansır.

2. Mastürbasyon pis ve zararlıdır.

En eski ve yaygın mitlerdendir. Uygun yerde, zamanda ve sıklıkta yapıldığı takdirde mastürbasyon yapmanın zararı yoktur.

3. Oral seks pistir.

Oral seks, her iki partnerin onay vermesi halinde ve hijyen kurallarına uyulduğu takdirde cinsel etkinlik türü olarak değerlendirilir.

4. Seksi erkek yönetir, kadının seksini başlatması ahlaksızlıktır.

Bu mitin kadınlara yansması ise, kadınların seksini istemesi ve cinsellikten haz almasının ahlaksızlık olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır.

5. Sertleşmiş büyük bir penis iyi sevişmenin anahtarıdır.

Bu mit kadınların tatmin olabilmesinin sadece büyük bir penis ile mümkün olabileceği önyargısına neden olmaktadır.

6. Cinsel fanteziler kurmak yanlışdır.

Cinsel fantezi kurmak sağlıklı cinsel yaşamın göstergesi olarak değerlendirilir.

7. Erkekler duygularını belli etmemelidirler.

Çoğu toplumlarda erkeklerin öfke tarzında olan duygularını belli etmesi doğal bir durum gibi kabul edilir fakat üzüntü, sevgi, fiziksel yakınlık gibi duyguları ifade etmesi kabul edilebilir durum olarak değerlendirilmemektedir.

8. Eğer iki insan birbirlerini seviyorsa seksten de zevk almasını bilir.

Cinsellik yaşarken öğrenilir ve gelişir.

9. Seks ancak çift aynı anda orgazm olabilirse güzeldir.

Kadın ve erkeklerin fizyolojik olarak birbirlerinden farklı olmaları nedeniyle birlikte orgazm olmaları zor bir durumdur.

10. İlişkiye giren bir çift içgüdüsel olarak karşısındakinin ne istediğini bilir.

Partnerinin ne istediğini bilmek bir iletişim sürecidir (Turan, 2013).

2.2.4 Cinsel Tutumlar ve Davranışlar

Cinsel tutumları belirleyen faktörler şu şekilde açıklanabilir; kişinin içinde yetiştiği toplumsal yapı ve gelenekler, aile, yakın çevre, dini inanç, ahlaki tutumlar, cinsel davranışlar şeklindedir (Ziya, 2015). Kişilerin edindiği doğru ve yanlış bilgilerden kaynaklı edinilen inanç sistemi yanlış ise cinsel tutumları değiştirmek güçleşmektedir. Bu bilgileri doğru bilgiler ile değiştirmek kapsamlı bir eğitim süreci ile gerçekleşmektedir. Bu konuya ilişkin bir araştırmada öğrencilerin cinsel tutumları belirlenerek, daha sonrasında eğitim verilmiştir ve tartışma grupları oluşturulmuştur. Bunun takibinde cinsel tutumlar tekrar değerlendirilmeye alınmıştır. Sonuçta eğitim ve tartışma grubundan önce belirlenen cinsel tutumlar ile sonrasında belirlenen cinsel tutumlar arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir (Aydemir, 2019).

Cinsel tutumları belirleyen diğer faktörler incelendiğinde ise ebeveynlerin cinsel tutumları çocukların cinsel davranışlarını belirleyen bir diğer önemli faktör olarak değerlendirilir. Gençler kendi cinsel davranışlarını ailelerinin onaylamayacaklarını düşündükleri zaman gençlerin cinsel ilişkiden kaçındıkları gözlemlenmiştir. Medya araçları cinsel tutumların oluşmasında etkili bir faktördür. Bununla birlikte cinsellik içeren Web sitelerine erişimi olan çocukların cinselliğe ilişkin tutumları, bu erişimi olmayan çocuklara göre daha hoşgörülüdür. Din olgusu da cinsel davranışları etkileyen diğer faktörler arasındadır ve kendilerini dindar olarak tanımlayan ailelerin çocuklarında cinsel davranış daha az görülmektedir. Cinsel tutumları etkileyen diğer faktör ise, okul ve arkadaş ilişkileridir. Arkadaşların onayladığı ilişkilerde cinsel tutumlar daha olumlu ilerlemektedir (Soydaş, 2016).

Cinsel tutumların yaşamın diğer yönleri ile ilişkisine bakıldığında, bireyden bireye, toplumdan topluma değişiklik göstermektedir. Cinsel tutumlar biyo-psiko-sosyal bir varlık olan insanın tüm yönleri ile etkileşim içindedir (Bahadır, 2019).

Cinsellik bireyler için öznedir ve içerisinde birçok kültürel yönü barındırmaktadır. Cinsel davranışlar incelenirken ilk cinsel deneyim yaşı önemli bir husustur. Eskiye kıyasla günümüzde cinsellik yaşanması için evlilik kurumunun oluşmasına yönelik bir gereklilik bulunmamaktadır. Cinsellik günümüzde ergenlikten yetişkinliğe geçme sürecinin bir parçası haline gelmiştir. Genç yetişkinlikte cinsel yaşamın başlaması ile beraber gün yüzüne çıkan en önemli problem güvenli bir cinsel yaşam ve doğum kontrol yöntemleridir. Bu süreçte genç yetişkinlerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmesi büyük önem taşımaktadır (Morgan, 2011).

Cinsel tutum ve davranışların, bireyin psikolojik ve bedensel iyi oluşunu etkileyebileceği söylenebilir aynı zamanda psikolojik boyutta ele alındığında cinsel tutumların birçok cinsel işlev bozukluğuna neden olabilmekte olduğunu söyleyebiliriz (Aydemir, 2019).

Bunun ile birlikte, cinsel işlev bozukluğu dışında normal bireyler için de cinsel tutumların araştırılması farkındalık sağlayacaktır. Cinsel tutumlar hem psikologları hem sosyologları ilgilendirmektedir. Cinsel tutumlar kişiye özeldir kısmı ile psikologlar ilgilenir, sosyologlar ise cinsel tutumların kültürel özellikleri ile ilgilenmektedir. Dolayısıyla her birey ve toplum cinselliği farklı şekilde değerlendirir ve normal cinsel tutum ve davranış ise toplumların değerlerine göre oluşmaktadır. Bu bağlamda cinsel tutumların psikolojik ve sosyolojik açıdan ele alınması önemli bir unsurdur (Bahadır, 2019).

Bireyin cinsel tutumları ve davranışları toplumsal değerler doğrultusunda oluşur. Fakat cinsel tutum ve davranışların oluşumunda ailenin yapısı, eğitim seviyesi, yakın çevre ve kültürün etkisinden de bahsedilmektedir. Cinsellik kültürden kültüre değişiklik gösterebileceği gibi, aynı kültür içinde bireysel farklılıklar da olabilmektedir. Bazı kültürler cinselliği baskımlarken, bazı kültürler açıkça ifade edilmesini bir sorun olmayarak görür ve savunabilir. Gelişmiş toplumlarda cinsellik kavramı, insanların birbiriyle daha rahat paylaşabildikleri bir konu iken gelişmekte olan toplumlarda halen bir tabudur. Kırsal bölgelerde ve kentlerde yaşayan insanların cinsel yaşam tarzları arasında ciddi farklılıklar vardır (Ejder Apay ve diğerleri, 2013).

Cinsel davranış ve tutumlar Türkiye açısından değerlendirildiğinde, Türkiye kompleks bir yapı sergilemektedir. Örneğin; bir kadının utanç verici bir eylem içinde olması durumunda, bu utanç sadece aileye atfedilmez, aynı zamanda bu utanç bütün yakın akrabaları da kapsar. Türk toplumunda, erkeklerin cinsel açıdan kadınlara kıyasla daha fazla hakka sahip olduğu düşünülür ve bu doğrultuda erkeklerin evlilik öncesi cinsel ilişkiye girme

noktasında, aktif bir cinsel hayat sürdürme, tek gecelik ilişkiye girme ve istediğiyle beraber olma eylemleri normal karşılanır. Fakat kadınlar için aynı durum söz konusu değildir (Ejder Apay ve diğerleri, 2013).

Cinsel davranışlar bireyden bireye farklılık göstermekte ve bireyin cinsel eylem olarak ne yaptığıyla ilgilidir. Cinsel ihtiyaçlar, arzuların, fantezilerin bir dışa vurumu ve doyumunu için yapılanları ifade eder. Kişileri cinsel davranışlarının sonuçlarıyla başa çıkmada yetersizlik ile karşılaştıklarında, günlük yaşam içinde, gelecekle ve ilişkilerle ilgili sorunlar yaşaması gibi durumlar gözlenir. Duygular ve beden sağlığı, cinsel yakınlıkların kurulmasında bireylerin karşılıklı olarak sorumluluklarıyla oluşmakta ve istenmeyen gebelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak bu sorumluluklar arasındadır (Algül, 2019).

Cinsellik sağlıklı gelişimin önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda cinsel eğitim yetersizliği, cinselliğin yeterince konuşulamaması ve cinsel tabular nedeniyle sağlıklı gelişim olumsuz etkilenmekte ve özellikle ergen ve genç erişkinlerde cinsel yolla bulaşan hastalıklar kaçınılmaz olmaktadır. Bununla birlikte ergen ve genç erişkinlerde istenmeyen gebelikler önemli bir halk sağlığı sorunu olarak görülmektedir. Özellikle cinsel tutumlardan onaylayıcılık alt boyutunun parçası olarak cinsellik, birden fazla partnere sahip olma, erken yaşta cinsel deneyim ve tek gecelik ilişki, ilişki öncesi alkol veya madde kullanımı gibi tutum ve davranış örüntüleri cinsel risk alma davranışı olarak adlandırılmaktadır. Bu davranış örüntüleri hem fiziksel hem ruhsal sorunlara neden olabilmektedir (Bahadır, 2019).

Erkek ve kadınlar cinsel tutum bakımından karşılaştırıldığında, Baumeister (2000) yaptığı çalışma dikkat çekmektedir. Erkeklerin cinsellikte benmerkezci tutum içinde oldukları, kadınların ise ilişki merkezci tutuma sahip oldukları gözlemlenmiştir. Yani kadınlar duygusal yakınlık için cinsel birliktelik yaşıyorken, erkekler kendi deneyimleri için birliktelik yaşıyor oldukları görülüyor (Bahadır, 2019).

2.3 Bağlanma Kuramı

Bowlby (1969) bağlanma kavramını, bireylerin önemli olarak gördükleri ve değerlendirdikleri kişilere karşı hissettikleri ilişkilerdeki derin duygusal bağlar olarak tanımlanmaktadır. Bowlby insanların içgüdüsel bir şekilde bağlanma duygusuyla dünyaya geldiklerini ileri sürmüştür. Bununla birlikte Bowlby insanın dış dünyaya ile hiçbir bağlantısı olmadan yaşamını sürdürebilmesi için kendinden daha güçlü bir figüre bağlanması ve

yaşamını onun çerçevesinde sürdürmesi fikrini savunmuştur. Bağlanma her tür canlı için gerekli olan bir durumdur. Bağlanma, bireylerarası ilişkilerin temelini oluşturmakta ve bakım veren ile bebek arasında kurulan ilişki sayesinde yetişkin ilişkileri de desteklenmektedir (Bowlby, 2008). Bowlby çalışmasında Freud'un ilişkiler ve ilişkilerin gelişimi ile ilgili fikirlerini korumak istesede psikanalitik kuramın sunduğu bakım veren ve bebek arasındaki ilişki temsili hoşuna gitmemekteydi. Freud kuramında ilk nesnenin anne olması gerektiği üzerinde durmuştur (Archer ve Lloyd, 2002). Freud'un kuramı anne ve çocuk arasındaki bağın birincil dürtüleri doyurmak adına oluştuğunu savunmaktadır. Buna göre eğer anne çocuğu yeterince besliyor ve ihtiyaçlarını karşılıyor ise, yeterince iyi olma anne durumundadır (MacDonald, 2012). Bütün bunların ışığında psikodinamik bakış açısı ile bağlanma kuramını birleştiren Bowlby'nin açıklaması ise, çocuğun bakıcısı ile arasında geliştirmiş olduğu temel duygusal bağ niteliği olarak değerlendirmiştir. Eğer çocuk bakıcısı ile ilişkisini sevgi ve güven temeline dayalı geliştirmiş ise yaşamın ileri ki yıllarında başkaları ile ilişkisi bu yönde olacaktır görüşünü savunmaktadır (Çakır, 2014).

Bir başka değerlendirmede bağlanma, çocuk ile bakım veren arasında oluşan ilişkide, çocuğun bakım veren kişiyle yakınlık arayışı ile kendini göstermekte olduğu savunulur. Bununla birlikte bağlanma stres durumlarında belirginleşir, tutarlılığı ve sürekliliği olan duygusal bir bağ olarak tanımlanmaktadır. Sadece çocukluk dönemindeki ilişkilerle sınırlı kalmaz ve yaşam boyu devam niteliği gösterir. Yaşam boyu devam niteliği gösterir ancak anne çocuk ilişkisinde kurulan bağ ile temel ilişkiyi şekillenir ve yaşamın sonraki dönemlerinde bu bağlanma biçimleri yetişkin hayatında bir örnek oluşturabilir. Bu bağlamda anne çocuk arasında kurulan temel ilişkide meydana gelen birtakım aksamalar ve yetersizlikler bağlanmayı olumsuz etkileyebilmektedir. Bu etkiler sonucuna kişilerin bağlanma stili güvenli veya güvensiz olarak şekillenir. İlişki bir kez güvenli veya güvensiz olarak şekillendikten sonra ise, yaşamın ileri ki dönemlerinde çok az değişkenlik gösterir şeklinde farklı görüşler bildirilmiştir (Kesebir ve diğerleri, 2011).

Bowlby'nin çalışmalarında, güvensiz bağlanma biçimi daha sonraki yaşam dönemlerinde psikopatolojinin belirleyicisi olarak yorumlanmıştır. Bu doğrultuda ise güvenli bağlanma kişilerde daha sağlıklı süreçleri ile ilişkilendirilmiştir (Bowlby, 1969).

Güvenli bağlanan bir çocuğun sorumluluk sahibi, güvenilir ailenin yansımalarını taşıyarak ve sevginin, nezaketin değerli olduğu bir öz inşa etmekte olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte bu çocuklar sevgi ve nezaket gibi duygularını, ileriki yaşam sürecine de

taşıyacaklardır. Güvensiz bağlanan çocuk ise; sorumsuz, güvenilmeyen bir ailenin yansımalarını taşıyarak, kendini olumlu perspektiften değerlendirmeyen bir öz inşa eder. Güvensiz bağlanan çocukların dünyaya ilişkin algısı tehdit edicidir ve dünyanın değersiz yer olduğu yönünde inanışları vardır. Kaygılı/kararsız güvensiz bağlanan bebeklerin ise en belirgin davranış örüntüleri kaygılı ve öfkeli olmalarıdır. Bu bebekler sürekli bakıcıları ile ilgili ve keşif davranışları yapma konusunda isteksiz davranırlar. Kaygılı/Kaçınmacı güvensiz bağlanan bebekler genellikle ayrılıklardan etkilenmezler veya huzursuz olmuş görünmezler. Kaygılı/Kaçınmacı bağlanan bebekler güvenli bağlanan bebekler ile karşılaştırıldığında Kaygılı/Kaçınmacı bağlanan bebeklerin daha az ilgi ve coşku sergiledikleri görülmüştür (Çakır, 2014).

Bu bilgiler doğrultusunda bağlanmanın, bebeklik ve çocukluk dönemlerinde temel bakım veren kişiyle oluşturulması geleceğe yönelik ilişkilerini şekillendirmektedir. Kişilerin bebeklikte kurduğu bağlanma biçimleri günümüzde bireylerin romantik ve sosyal ilişkisinde davranışsal, duygusal ve bilişsel özelliklerinin anlaşılması için bir yol haritası sunmaktadır (Çalışır, 2009).

2.3.1 Yetişkin Bağlanma Stilleri

Bağlanma kuramı, uzun süre boyunca sadece bebeklik ve çocukluk dönemindeki bağlanmayla sınırlı kalmış olsa da Bowlby bağlanmanın yaşamın ileri yıllarına kadar devam ettiğini ifade etmiştir. Ancak Bowlby çalışmalarını genel hatlarıyla bebeklik dönemi ile sınırlandırmış fakat daha sonrasında bağlanmanın beşikten mezara devam ettiğini ifade etmiştir. Bunun üzerine ise bazı araştırmacılar yetişkin bağlanma stillerinin bebeklik dönemiyle ilişkili olacağını vurgulayarak birtakım araştırmalar yapmışlardır. Ainsworth, Hazan ve Shaver yetişkinlik döneminde de bağlanmanın etkisinin görüldüğünü söylemişlerdir. Bu bağlamda bebeklik dönemindeki bağlanmanın yetişkinlik sürecini biçimlendirdiği görüşünü savunmuşlardır. Araştırmalar sonucunda ise, bebeklik döneminde oluşturulan duygusal bağlanma, yetişkinlikte kurulan duygusal yakınlıklarda etkisini gösterir. Bağlanma kuramı bu görüşü destekler niteliktedir ve kurama göre, bir kişinin yetişkinlik döneminde, başkalarıyla kuracağı ilişkinin kalitesi ve insanlara dair düşünceleri, bu kişinin bebeklik döneminde bakımını yapan kişiyle kurmuş olduğu yakınlık ve güven duygusuna göre şekillenmektedir (Nazlı, 2019).

Bowlby ve Ainsworth'un yapmış olduğu bir başka çalışmada, kişilerin sahip olduğu bağlanma stilleri çocuklukta oluşturulan bağlanma stilleri ile doğru orantılı olduğu yönündedir. Çocukluk döneminde şekillenen bağlanma tarzının yetişkinlik döneminde kişinin yakın ilişkilerde duygu, davranış ve düşüncelerini etkileyeceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca bağlanma tarzları kişilerin beklentilerini de şekillendirmektedir (Nazlı, 2019).

Weiss (1982), bebeklik dönemi bağlanma sisteminin yetişkin bağlanma sistemi ile bazı farklılıkları olduğunu ileri srmuştr. Bebeklik dönemi ile yetişkinlik dönemi bağlanmada en önemli farkın karşılılık konusu olduğunu ifade etmiştir. Bebek ve çocuklar alıcı konumda iken karşılanan ihtiyaçlarına karşılık bir şey vermezler fakat yetişkin döneminde ise bu ilişki daha çok karşılıklılık ilişkisi içerisinde gelişir. Bebeklik döneminde fiziksel temas kendini güvende hissetmek için gereklidir ancak yetişkinlikte buna gerek duyulmamaktadır. Bir başka çalışmada, Shaver, Hazan ve Bradshaw (1988), yetişkin bağlanma ilişkisinin çocukların bağlanma ilişkisinden farklı olduğunu belirtmişlerdir. Yetişkin bağlanma figürü bir arkadaş veya romantik bir ilişki iken çocukluk döneminde anne veya baba bu figürünü simgelemektedir (akır, 2014).

Bu bilgiler doğrultusunda yetişkin bağlanma stilleri hem bakım veren hem bakım talep eden konumdadır. Yetişkin bağlanma stillerinde bireyler, yakın gördüğü ilişkilerde huzur, güven, rahatlık hissi ve yakınlık ihtiyacı aramaktadırlar. Bunların yanı sıra yetişkin bağlanma stili kişilerin, ilişkilerinde belirledikleri mesafe ve kendilerini yeterli hissetme düzeyleri olarak da tanımlamaktadır. Bebeklik döneminde, bakım veren kişinin, sağlıklı ve düzenli bakım vermemesi ve özellikle bebeğin sevgi ihtiyacını karşılanmaması ile birlikte hiçbir temel ihtiyacını karşılanmaması, kişinin güvensiz bağlanma stili geliştirmesine, yetişkin hayatında ilişkilere güvenli bağlanma konusunda yetersiz kalmasına yol açmaktadır. Bununla birlikte güvensiz bağlanan kişiler, bebeklik döneminde stres anlarında kullandıkları baş etme yöntemlerini kullanarak sorunları çözmeye çalışma eğilimini gösterirler (Nazlı, 2019).

Bir başka çalışmada da (Bartholomew ve Horowitz, 1991), bebeklikte oluşturulan bağlanma stillerinin yetişkinlik döneminde devam ettiği kanıtlanmıştır. Yetişkinlik döneminde bağlanma, bakım verme ve cinsel birleşme sisteminde olduğu saptanmıştır ve (Hazan ve Shaver; 1987,1994) ve Hazan ve Shaver (1987), Ainsworth'un çalışmalarından esinlenerek romantik ilişkilerde güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan olmak üzere üç bağlanma türünden söz edilmektedir (Yanar Güngör, 2019).

- 1) **Güvenli Bağlanma:** Bu bağlanma tarzına sahip yetişkinler, başkalarıyla kolay şekilde ilişki kurabilir durumdadırlar. Ayrıca bu kişiler kendilerini sevmeye değer biri olarak görebilen ve başkalarına karşı duyarlı olan kimselerdir. Hazan ve Shaver'a (1987) göre, güvenli bağlanma biçimine sahip yetişkinler terk edilmek veya başkalarına yakınlık kurmak ile ilgili yoğun kaygı yaşamadıklarını ifade etmişlerdir (Türk, 2016). Bu yetişkinler, başkasının kendisine bağlanmasında yahut başkalarına bağlanma ile ilgili herhangi bir sorun yaşamamaktadırlar. Güvenli bağlanan kişiler insanlara güvenmekte, yalnız kalmakta veya birisiyle beraber olmakta herhangi bir problem yaşamazlar (Yanar Güngör, 2019).
- 2) **Kaygılı Kararsız Bağlanma:** Bu bağlanma tarzına sahip yetişkinler, güvensizdirler. Kaygılı kararsız bağlanan kişiler ilişkilerine fazla yatırım yapma eğilimindedir. Bu kişiler ayrıca başkalarının kendileri ile yakınlaşmaya gönüllü olmadığı varsayımı içerisindedir. Bu doğrultuda partnerlerinin kendisini sevip sevmediği konusunda sık sık endişeye kapılırlar. Yüksek oranda olan bağlılık ve yakınlık talepleri partnerleri tarafından bu bireylerin uzaklaşmasına sebebiyet vermektedir. Kaygılı kararsız bağlanma stiline sahip kişilerin ilişkiyi devam ettirme biçimleri şu şekilde olmakta; aynı sevgiliden defalarca ayrılma ve tekrar bir araya gelme şeklinde devam niteliği göstermektedir (Yanar Güngör, 2019).
- 3) **Kaçınmalı (Kayıtsız) Bağlanma:** Bu bağlanma stiline sahip yetişkinler başkaları ile yakın ilişki kurma ve güvenme konusunda oldukça güçlük çekmektedirler. Bu doğrultuda kaçınmacı(kayıtsız) bağlanan kişiler yalnız olma eğilimi göstermektedirler çünkü diğerleri ile yakın ilişki kurmak onları rahatsız etmektedir. Aynı zamanda bu kişiler ilişkilerinde çok ayrılık yaşarlar; ancak nispeten yaralanma daha az görülmektedir (Yanar Güngör, 2019).

Tüm bu çıkarımlara ek olarak; çocukluk döneminde güvensiz bağlanma stiline gelişmesi, ileriki yaşam dönemlerinde kişilerin karşısına duygudurum bozukluğu olarak da çıkabilmektedir. Bundan dolayı bağlanma stillerinin yaşam boyu değişim gösterdiği noktaya dikkate alınmalıdır (Kesebir ve diğerleri, 2011).

2.3.2 BAĞLANMANIN NÖROBİYOLOJİSİ

Ainsworth (1967)'un tanımına göre bağlanma içsel bir davranıştır. Ainsworth, Bowlby'nin kuramını limbik sistem ile bir araya getirerek, limbik sistemi bağlanma ile ilişkili alan olarak belirtmiştir. Doğumdan sonraki ilk yıl bebeğin myelination geliştirmesi kortikal ve

limbik bölge için gereklidir. Yaşamın ilk yılında limbik sistem aktif olarak gelişmektedir ve anatomik yapı oluşmaktadır. Beyinde bulunan prefrontal bölge duyguların ve tepkilerin öğrenilmesi için önemli olduğu gibi; koku, tat gibi algıları da kapsamaktadır (Derryberry ve Tucker, 1992).

Bağlanma nörobiyolojik alt yapıda biyodavranışsal bir sistemde bulunmaktadır. Bağlanma kuramı, bir düzenleme kuramı olarak da görülebilir. Bu nedenle bağlanma, biyolojik ve psikolojik uyum ve mekanizmanın karşılıklı olarak regüle olmasını sağlayan sistem şeklinde tanımlanabilir (Wang vd., 1997).

2.3.3 Evlilik ve Bağlanma: Romantik Bağlanma

Bireyler, çocukluk döneminde oluşturduğu bağlanma ilişkisinin benzerini yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerinde kurma eğilimi göstermektedirler (Soğancı, 2017)

Kişinin sahip olduğu bağlanma stili ilişkinin oluşması ve sürdürülmesi açısından önemli bir yere sahip olduğu savunulmaktadır. Araştırmalar doğrultusunda, güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin eşlerine karşı daha sadık ve daha mutlu oldukları söylenebilir. Bununla birlikte güvenli bağlanan kişilerin ilişkide yaşanan sorunlara karşı daha olumlu çözümler geliştirdikleri görülmektedir. Kişilerin stresle ve sorunlarla nasıl başa çıktığı evlilik uyumu açısından çok önemli bir yere sahiptir. Kişilerin sahip olduğu bağlanma stilleri onların başa çıkma becerilerine etki etmektedir (Nazlı, 2019).

İlişkilerinde güvenli bağlanma biçimine sahip kişiler, stresle daha iyi başa çıkabilir, ihtiyaç duyulduğunda destek verebilir ya da alabilir, etkili iletişim kurarak çözüm üretebilen kişilerdir. Kaygılı bağlanan kişiler ise, eşlerine aşırı ilgi ve değer göstererek sevmeye değer olup olmadıklarını sürekli sorgular tavrındadırlar. Bu kişiler problem çözme becerilerine sahip değildirler. Kaçınan bağlanma tarzına sahip kişilerin genel özellikleri ise, çevrelerindeki kişilere oldukça soğuk davranırlar, tamamen kendi bireyselliğini önemserler ve bu kişiler duygu gösterme bakımından zayıftırlar (Güldür, 2020). Yapılan bir çalışmada güvenli bağlanma tarzına sahip bireylerin çatışmaları daha çözüm odaklı ele aldıklarını, kaçınan bağlanma tarzına sahip bireyler ise çatışma çözmekten kaçan bireyler olduğu saptanmıştır (Shi, 2003). Bağlanma ve çatışma çözme ile evlilik uyumunun incelendiği bir başka çalışmada ise çiftlerin bağlanma biçimlerinin evlilik uyumunu etkilediğini öne sürmektedir (Marchand, 2004).

Bağlanma ve evlilik uyumunu inceleyen araştırmalar güvenli bağlanma tarzının en yüksek evlilik uyumunu gösterdiğini; kaygılı-kararsız bağlanma tarzının en düşük evlilik uyumunu gösterdiğini saptamıştır (Feeney ve Noller, 1991). Yapılan çalışmalar evlilik uyumundaki düşüş ile güvensiz bağlanma tarzı arasında yüksek oranda bir ilişki olduğunu (Feeney, 2002, Stackert ve Bursik, 2003) ve bunun partner davranışlarından bağımsız olarak geliştiğini göstermiştir (Feeney, 2002). Başka bir çalışmada ise kaygılı bağlanan çiftlerin evlilik uyumlarında düşüş olduğu saptanmıştır (Tucker ve Anders, 1999). Banse (2004)'ün çalışmasına göre çiftlerin bağlanma örüntüleri, kendilerinin ve partnerlerinin bağlanma örüntüleri ve bu ikisinin karşılıklı etkileşimi evlilik uyumuna etki eden faktörlerdendir. Yapılan bu çalışmalar gösteriyor ki güvenli bağlanmanın evlilik uyumu ile pozitif, güvensiz bağlanmanın evlilik uyumu ile negatif ilişkisi bulunmaktadır. Ek olarak, partnerlerin bağlanma örüntü biçimleri ilişkilerin güvenli ya da güvensiz olduğunu belirlemede önemli bir yere sahiptir. Güvenli bağlanma bireylerin partnerleri ile daha uyumlu bir evlilik sürdürmelerini (Hirschberger, Srivastava, Marsh, Cowan ve Cowan 2009), bunun aksine güvensiz bağlanmanın evlilik uyumunu düşürdüğünü yapılan çalışmalar kanıtlamaktadır (Charania ve Ickes, 2007, Kane, Jaremka, Guichard, Ford, Collins ve Feeney, 2007). Evlilikte kişilerin algıladığı destek ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Gallo ve Smith (2001) ise çalışmalarının sonucunda kaygılı ve kaçınan bağlanma tipi olan bireylerin evlilik uyumlarının daha düşük olduğunu saptamışlardır.

Bu doğrultuda bağlanma stillerinin, evlilik doyumu açısından önemli bir belirleyici olduğu görülmektedir. Uzun soluklu ilişkilerde evlilik doyumuna ve mutluluğa ulaşma oranı araştırıldığında, evlilikteki çiftlerin benzer bağlanma stillerine sahip oldukları görülmüştür. Yapılan araştırmalar sonucu, çiftlerden birinin veya ikisinin güvenli bağlanma stiline sahip olması evlilik doyumunu olumlu yönde etkilemektedir. Bunun ile birlikte, bağlanma kaygıları yüksek bireylerin, eşleri ile daha çok çatışma yaşadıkları ve ilişki doyumlarının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bunlar doğrultusunda ortaya atılan görüş, çiftlerin bağlanma stillerinin tutarlı olması gerektiği yönündedir (Nazlı, 2019). Wampler ve arkadaşlarına (2003) göre ise bağlanma kuramı çift terapisinde yeni müdahale yöntemlerinin geliştirilmesini destekleyen bir kuram olduğunu belirtmektedirler.

2.4 İlişkisel Literatür

2.4.1 Evlilik Doyumunun ve Yetişkin Bağlanma Stillerinin Etkilerine İlişkin Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde yetişkin bağlanma stillerinin alt boyutlarının incelendiği kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma stillerinin evlilik doyumuna ne derece etki gösterdiğine dair çalışmaları içermektedir. Yetişkin bağlanma stillerini Hazan ve Shaver, güvenli bağlanma, kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma şeklinde 3 alt başlıkta incelenmektedir (Muşdal Çelebi, 2019). Fakat bu araştırma, kaygılı ve kaçınan alt boyutları dikkate alınarak evlilik doyumunu üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda bu bölümde genel olarak kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin evlilik doyumunu ile ilişkisine yönelik literatürde yer alan bulgulara yer verilmiştir.

Literatür incelendiğinde evlilik doyumunu ve bağlanma stillerine ilişkin araştırmalar karşımıza sık çıkmaktadır. Alan yazında bulunan bir çalışmada Banse (2004) evli bireylerin ilişki doyumunun kişinin bağlanma stili ile eşinin bağlanma stilini göz önünde bulundurularak açıklandığı saptanmıştır. Bu doğrultuda bağlanma stili evlilik doyumunu ile yüksek düzeyde ilişkili bulunmuştur. Literatür çalışmaları sonucu kaygılı ve kaçınan bağlanan kişilerin ilişki doyumunu negatif yönde etkilenmektedir (Muşdal Çelebi, 2019). Buraya yönelik şu yorum yapılabilir; kaygılı bağlanma düzeyi yüksek kişilerin evliliklerinde kendilerini algılama düzeyleri daha güçsüz olduğu söylenebilir (Akt; Malatyalı ve Büyükşahin Sunal, 2020).

Bir başka çalışmada Beştay (2007) bağlanma stilleri ve ilişki doyumunu arasındaki ilişkiyi incelediğinde kayıtsız, saplantılı ve korkulu bağlanma stilleri ile ilişki doyumunu arasında negatif yönde bir ilişki bulmuştur. Bu araştırmanın sonucunda ise kadınların kaygı ve kaçınma puanları düştükçe evlilik doyumunu pozitif yönde artış göstermiştir. Yapılan bir çalışmada kaygılı ve kaçınan bağlanma biçiminin daha düşük evlilik doyumunun göstergesi olduğu saptanmıştır (Çelebi, 2019).

Tokgöz ve Kolburun (2018) araştırmasına göre ilişkilerinde kaçınma rolünü üstelenerek gösterdiği kaçınan bağlanma biçimi evlilik doyumunu negatif yönde etkilemektedir. Kişilerin güvenli bağlanma stile sahip olması, kaygılı, kaçınmacı stili sahip olan kişilere oranla evlilik doyumları daha yüksek olduğu bu çalışmada saptanmıştır (Tokgöz & Kolburun, 2018).

Evlilik kurumunda yaşanan problemler kişiyi ve çevreyi olumsuz yönde etkilemektedir. Burada çiftlerin güvenli bağlanma biçimine sahip olması ve evlilik doyumları arasında yüksek ilişki olduğu bulunmuştur (Kobak & Hazan, 1991). Ek olarak güvenli bağlanma biçimine sahip çiftler diğer bağlanma tipine sahip çiftlere kıyasla evliliklerinde daha problem çözücü ve yapıcıdır. Kaygılı ve kaçınan çiftler evliliklerinde güvenli bağlanma stiline sahip çiftlere kıyasla daha yüksek stres düzeyine sahiptirler (Lussier vd., 1997).

Bağlanma stilleri üzerine yapılan araştırmalar sonucunda, genel olarak romantik ilişkilerinde güvenli bağlanan kişilerin evlilik doyumlarının yüksek olduğu yönündedir (Akt; Çelebi, 2019, Carnelley ve diğ. 1994, Collins ve Read 1990, Hazan ve Shaver 1987, Meeks ve diğ. 1998, Simpson 1990).

2.4.2 Cinsel Tutumların Evlilik Doyumu Üzerine Etkisini İnceleyen Çalışmalar

Bu bölümde cinsel tutumların evlilik doyumuna etkisini inceleyen çalışmalara yer verilmiştir fakat literatürde buraya ilişkin çalışma bulunmamıştır. Türkiye örneğinde cinsel tutumlar değerlendirildiğinde evlilik uyumuna etkisini inceleyen çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmanın örneklemini 60 erkek 61 kadın olmak üzere 181 kişiden oluşmaktadır. Çalışmanın sonucunda ise kişilerin onaylayıcılık, doğum kontrolü, paylaşım, araç olarak değerlendirme ve cinsel tutum düzeyleri arttıkça çift uyum düzeylerinin artış gösterdiği bulunmuştur (Soydaş, 2016).

Türkiye örneklemini dışında diğer kaynaklar incelendiğinde, cinsel sağlığın en önemli belirleyicilerinden biri cinsel tutum ve davranışlar olduğunu ifade edebiliriz. Bu unsurlar bireyin cinselliği ile bağlantılıdır ve birçok sorunu kapsamaktadır. Bunlar; cinsel yol ile bulaş gösteren enfeksiyonlar, aile planlaması, istismar, erken gebelik sayılabilir. Bu gibi sorunlar bireylerin cinsel inanç ve değerlerini etkilediği gibi cinsel tutum üzerinde de etkiye sahiptir (Zhang vd., 2013). Toplumsal düzeyde cinsel tutumları iyileştirebilmek için en önemli etken bireylerin cinsel tutum ile ilgili sorunlarını tanımlamak, bunlarla ilgili araştırmalar yaparak cinsel sağlığın yükselmesi için girişimlerde bulunmak gerekmektedir (Hendrick vd., 2006). Bu konu ile ilgili bir diğer anahtar rol ise sağlık personellerinde bulunmaktadır. Sağlık personellerinin vereceği eğitimlerin, bilgi donanımlarını aktarmalarının bu süreçte etkili olacağı düşünülmektedir (Maas ve Lefkowitz, 2014). Bu konu ile ilgili yapılan araştırmalar bireylerin cinsel tutum davranışlarının beklenen düzeyde olmadığı,

istemli düşüğün fazla olduğu ve kontraseptif kullanımının fazla olduğunu, cinsel mitlerin fazlalığını göstermekte ve bu konuda bireylerin profesyonel hizmete yeterince başvurmadığını saptamıştır (Berg vd., 2014; Fentahun, 2014; Le Gall vd., 2002).

Evlilik doyumu ile ilişkili cinsel doyum incelendiğinde ise Brody ve Costa (2009)'nın çalışmaları cinsel doyumsuzluğun artmakta olduğunu göstermektedir. Erkeklerin %57'si, kadınların ise %58'i cinsel yaşamlarından hoşnut olmadıklarını belirtmiştir. Cinsel doyum ve evlilik kalitesi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Evlilikte kişilerin cinsel doyumlarının da olması, evlilik uyumunu arttıran önemli faktörlerdendir. Young ve arkadaşlarının (1994) çalışmaları gösteriyor ki cinsel doyum; yakınlık, fiziksel temas ve aşk ile pozitif ilişkiye sahiptir. Yapılan bir diğer çalışma gösteriyor ki cinsel doyum ve iyilik hali arasında anlamlı bir ilişki vardır (Laumann vd., 1994). Byers (2005) çiftlerin birbirlerini sevmemeleri, birbirlerinden duygusal açıdan uzak olmaları ve aralarında çözülemeyen tartışmaların sonucunda cinsel doyumsuzluğun oluştuğu belirtmiştir. Byers (2005) yaptığı çalışmasında bireylerin ilişki doyumunun değişiminin cinsel doyumunu da etkilediğini ya da tam tersi cinsel doyumdaki değişikliğin kişilerin ilişki doyumunu etkilediğini saptamıştır. Alanyazında yapılan taramada bulunan başka bir araştırma ise cinsel doyum ilişki doyumunu ve kalitesi ile ilişkili bulunmuştur (Stephenson ve Meston, 2010). Yapılan birçok çalışma da cinsel doyumun ilişki doyumunu üzerinde etkisi olduğunu saptamıştır (Byers ve Macneil 2006, Delamater ve ark. 2008, Philippsohn ve Hartmann 2009).

Cinsel tutum ve evlilik doyumu üzerine yapılan çalışmalar sonucu genellikle bu iki değişken arasında ilişki olduğunu bulmuştur (Young ve ark. 2000, Guo ve Huang 2005, Bodenmann ve ark. 2007).

3 YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni, örnekleme ve modeli, veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analiz yöntemi bölümlerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada genel tarama modellerinden betimsel nitelikte ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. İlişkisel tarama modelleri ise, iki ya da daha fazla değişken arasında değişim olup olmadığını ve bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2011). Oluşturulan modele göre 18-65 yaş arası bireylerde cinsel tutum ve bağlanma ilişkisinin evlilik doyumuna etkisi belirlenerek, betimsel çalışma yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu yaşları 18 ile 65 yaş arasında değişen 208'i kadın (69,3), 92'si erkek (30,7) toplam 300 kişiden oluşmaktadır. 18-65 yaş aralığındaki bireylerin yaş ortalaması ise 33,74 'dur. Araştırmaya katılan kişilere uygun örneklem yöntemiyle ulaşılmış ve katılımcılara ilişkin demografik özellikler ve frekans yüzdeleri Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Tablo1 Çalışma Grubunun Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	208	69,3
	Erkek	92	30,7
	Toplam	300	100,0
Eğitim Durumu	İlkokul	26	8,7
	Ortaokul	19	6,3
	Lise	47	15,7

	2 yıllık yüksek okul	37	12,3
	Üniversite	134	44,7
	Yüksek Lisans veya Doktora	37	12,3
	Toplam	300	100,0
Çocuk Sayısı	0	92	30,7
	1	92	30,7
	2	79	26,3
	3	29	9,7
	4	8	2,7
	Toplam	300	100,0
Eşin Eğitim Durumu	İlkokul	28	9,3
	Ortaokul	36	12,0
	Lise	58	19,3
	2 yıllık yüksek okul	30	10,0
	Üniversite	120	40,0
	Yüksek Lisans veya Doktora	28	9,3
	Toplam	300	100,0
Çalışma Durumu	Hayır	102	34,0
	Evet	198	66,0
	Toplam	300	100,0
Eşin Çalışma Durumu	Hayır	59	19,7

	Evet	241	80,3
	Toplam	300	100,0
İlişki Durumu	İlk Evliliğim	291	97,0
	İkinci Evliliğim	9	3,0
	Toplam	300	100,0
Ekonomik Düzey	Alt	11	3,7
	Alt-Orta	43	14,3
	Orta	174	58,0
	Orta-Üst	68	22,7
	Üst	4	1,3
	Toplam	300	100,0
Evlilik Mutluluk Seviyesi	Hiç Mutlu Değil	2	0,7
	Mutlu değil	9	3,0
	Kararsızım	35	11,7
	Mutlu	127	42,3
	Oldukça Mutlu	127	42,3
	Toplam	300	100,0
Evlilik Şekli	Görücü usulü	52	17,3
	Aşk evliliği	158	52,7
	Arkadaş ortamında tanışarak	64	21,3
	İnternet ortamında tanışarak	12	4,0

	Akraba Evliliği	5	1,7
	Diğer	9	3,0
	Toplam	300	100,0
Ailede Cinsel Konular Nasıl Karşlanır?	Olağan karşılanırdı	42	14,0
	Aile içinde cinsel konular pek konuşulmazdı	258	86,0
	Toplam	300	100,0
İlk Cinsel Bilginizi Nereden Öğrendiniz?	Anne	12	4,0
	Kardeş (abla/ağabey)	9	3,0
	Arkadaş	133	44,3
	Öğretmen	27	9,0
	İletişim araçları	61	20,3
	Hiç kimse	21	7,0
	Diğer	37	12,3
	Toplam	300	100,0
Eş İle Cinsel Uyum	Hiç Uyumlu Değiliz	8	2,7
	Uyumlu değiliz	16	5,3
	Kararsızım	30	10,0
	Uyumluyuz	129	43,0
	Oldukça Uyumluyuz	117	39,0
	Toplam	300	100,0

Tablo 1'e göre, çalışma grubunun çoğunluğu kadın ve yarısına yakın kısmının üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Yarısından çoğunun çocuk sahibi olmadığı veya tek çocuk sahibi olduğu ve eşlerinin büyük bir kısmının üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Büyük çoğunluğun kendileri ve eşleri çalışıyor ve yarısına yakın kısmının orta gelirli olduğu görülmektedir. Tamamına yakın bir kısmının ilk evliliği ve yaklaşık yarısının aşk evliliği yaptığı görülmektedir. Büyük bir kısmının evliliklerinden mutlu ve eşiyse cinsel olarak uyumlu olduğu görülmektedir. Son olarak çalışma grubunun büyük bir kısmının ailesinde cinselliğin pek konuşulmadığı ve cinsel bilgiyi genelde arkadaştan öğrenildiği görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Katılımcıların demografik özellikleri hakkında bilgi edinebilmek için hazırlanan formda yaş, cinsiyet, medeni durumu, çalışma durumu, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, ilk cinsel deneyim yaşı, aile ve çevresinin cinselliğe bakış açıları gibi sorular sorulmuştur.

3.3.2. Evlilik Yaşamı Ölçeği (EYÖ)

Evlilik Yaşamı Ölçeği, 1986 yılında Tezer tarafından evliliklerde sağlanan genel doyum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. (Esin, 1996) Ölçek, "huzurlu bir ev yaşamım var" ve "bizim ilişkimiz ideal bir karı-koca ilişkisidir" şeklinde ifadelerin olduğu 10 soruluk, beşli likert tipinde oluşturulmuş bir ölçektir. Ölçek, kesinlikle katılmıyorum ile kesinlikle katılıyorum arasında 5 ile 1 puan arasında derecelendirme üzerine tasarlanmıştır. Kesinlikle katılmıyorum ifadesi 1 puan alırken kesinlikle katılıyorum ifadesi 5 puan almaktadır. Toplam 10 maddelik olan ölçekte 2, 4 ve 5. ifadeler ters yönde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 50 iken en düşük puan 10'dur. Toplam puanlar 10 ile 50 aralığında değişim göstermektedir. Ölçekten alınan yüksek puan ise daha yüksek evlilik doyumunu göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlık kat sayısı ilk uygulama grubunda 0.91, ikinci uygulamada 0.89 şeklindedir. EYÖ'nün test tekrar test yöntemi kullanılarak güvenilirlik çalışması sonucu güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak rapor edilmiştir. Ölçeğin, Cronbach alfa katsayısı kadınlarda (α)= 0,91, erkeklerde (α)= 0,88 bulunmuştur (Esin, 1996). Bu çalışmada elde edilen güvenilirlik katsayısı 0.91'dir

3.3.3 Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği – HCTÖ

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği, Hendrick ve Hendrick(1987)'e aittir. Hendrick ve arkadaşları tarafından geliştirilen (2006) HCTÖ, cinselliğin farklı yönlerine ilişkin tutumları

ölçmek amacıyla ve geniş ölçüde kullanılan, kapsamlı bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Karaçam ve arkadaşları (2012) tarafından Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Hendrick cinsel tutum ölçeği 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin dört ayrı alt boyutu vardır. Bunlar: doğum kontrolü, paylaşım, araç olarak değerlendirme ve onaylayıcılık şeklinde dört alt boyuta ayrılmaktadır (Yavaşoğlu Algül, 2019).

Ölçek kesinlikle 'kesinlikle katılmıyorum' ve 'kesinlikle katılıyorum' şeklinde derecelendirilen beşli likert tipi bir ölçektir (Karaçam ve diğerleri, 2012).

Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinde en çok olabilirlik yöntemine dayalı ikinci düzeyde doğrulayıcı faktör analizi (DFA), Cronbach alfa, madde toplam korelasyonları, alt-üst %27'lik grup ayırt ediciliğiyle incelenmiş, ekonomik düzeye bağlı farklılıklar için tek yönlü varyans analizi, demografik özellikler incelenirken cinsiyet farklılıklarında bağımsız örneklemeler için t-testi analizi kullanılmıştır. Sonuçlara göre tüm katılımcıların onaylayıcılık boyutu için Cronbach alfa katsayısı 0.86, doğum kontrolü için 0.84, paylaşım için 0.66, araç olarak değerlendirme için 0.69 ve genel toplam içinse 0.85 olarak hesaplanmıştır. Çapraz geçirme için Cronbach alfa katsayıları onaylayıcılık 0.84, doğum kontrolü 0.82, paylaşım 0.65, araç olarak değerlendirme 0.67, toplam 0.81 olarak; %60'lık dilimde onaylayıcılık 0.86, doğum kontrolü 0.85, paylaşım 0.67, araç olarak değerlendirme 0.70 ve toplam 0.86 şeklinde hesaplanmıştır. Bu çalışmada elde edilen Cronbach alfa katsayısı ölçeğin geneli için 0.69 onaylayıcılık alt boyutunda 0.84 doğum kontrol alt boyutunda 0.77 paylaşım alt boyutunda 0.68 araç olarak değerlendirme alt boyutunda 0.64 olarak hesaplanmıştır.

Onaylayıcılık

Madde 1-10 arasındaki maddelerin toplam sonucunda elde edilmektedir. A=1, B=2, C=3, D=4, E=5 olarak puanlanmaktadır. Bu alt boyuttan alınan düşük puan bireyin gelişigüzel cinsel yaşamı tercih ettiği ve bu yaşama yönelik tutumu olduğunu göstermektedir.

Doğum Kontrolü

Maddeler arasında 11-13. maddelerinin toplamı sonucu elde edilmektedir. A=5, B=4, C=3, D=2, E=1 olarak puanlanmaktadır. Bu alt boyuttan alınan yüksek puan bireyin sorumlu ve hoşgörülü bir cinselliği tercih etme eğiliminde olduğunu ve bununla birlikte cinsel eşini merkeze aldığını göstermektedir.

Paylaşım

Maddeler arasında 14-18. maddelerinin toplamı sonucu elde edilmektedir. A=5, B=4, C=3,

D=2, E=1 olarak puanlanmaktadır. Buradan alınan yüksek puan bireyin ideal cinsel tutum sergilemeye yönelik tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Yani toplum tarafından kabul gören bir cinsel tutuma işaret eder.

Araç Olarak Değerlendirme

Maddeler arasında 19-23. maddelerin toplamı sonucu elde edilmektedir. A=1, B=2, C=3, D=4, E=5 olarak puanlanmaktadır. Araç olarak değerlendirme alt boyutundan alınan puanın düşük olması bireyin cinsel yaşamında kendisini merkezde tutma eğiliminde olduğunu, biyolojik ve faydacı cinsel tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçek toplamından alınan yüksek puan kişilerin ideal, dengeli ve sağlıklı cinsel tutum içinde olduğuna, düşük puan kişilerin ideal cinsel tutumdan uzaklaşıp kendini merkeze aldığı bir cinsel tutum içinde olduğuna işaret etmektedir (Karaçam ve diğerleri, 2012).

3.3.4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

Fraley, Waller ve Brennan (2000) tarafından geliştirilmiş ve Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin 18'i kaygı (örn., "Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.") 18'i kaçınma (örn., "Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak bana zor gelir.") boyutlarını ölçmektedir.

Her bir madde bireylerin romantik ilişkilerdeki duygu ve düşünceleri ne oranda yansıttığı 7 aralıklı ölçekler üzerinden değerlendirilir. Ölçeğin değerlendirilmesi 7'li Likert türündedir. (1 = hiç katılmıyorum, 7 = tamamen katılıyorum). Test sonucuna göre kişilerin kaygılı ve kaçınan puanları hesaplanır. Kaygılı Bağlanma Boyutu, tek sayı olan maddelerin ortalaması alınarak ve kaçınmacı bağlanma boyutu çift sayı olan maddelerin ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Ölçeğin Türkçe çevirisi standart çeviri-tekrar çeviri yöntemi ile yapılmıştır. Ölçeğin geçerlilik güvenirlik çalışması sonucu ise ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa ve test-tekrar test güvenirliğine sahip olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının kaygılı ve kaçınmacı boyutları için sırasıyla .86 ve .90 olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte ölçeğin test-tekrar test güvenirliliği yapılan analiz sonucu ile kaygı boyutu .82 ve kaçınma boyutu .81 oranında tespit edilmiştir (Selçuk ve diğerleri, 2005). Bu çalışmada Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının kaygılı ve kaçınmacı boyutları için sırasıyla .85 ve .86 olduğu bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplama Süreci

Çalışmanın verileri 18 ila 65 yaşları arasında olan kadın ve erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Veri toplama işlemi yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Ölçek gönüllü kişiler tarafından doldurulmuştur. Ölçeklerin başında bulunan bilgilendirme onam metni ile katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiş ve istediği zaman katılımı sonlandırabileceği belirtilmiştir. Katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formu, Evlilik yaşamı Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Veri analizine başlamadan önce, toplanan veriler bilgisayar ortamına gönderilmiş ve istatistiksel analizi SPSS 25 programıyla yapılmıştır. Analizin ilk aşaması olan normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Basıklık-Çarpıklık değerleri -2, +2 arasında olduğundan dolayı normal dağılım olduğuna karar verilmiştir (George ve Mallery, 2010). Güvenilirlik düzeyi %95 olarak belirlenmiştir. İki bağımsız değişken arasındaki farkın analizi için T-Testi uygulanmıştır. Çoklu grup arasındaki farkın analizi için ANOVA analizi uygulanmıştır. İki veya daha fazla değişken arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Regresyon kullanılarak, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene etkisi görülmüştür. Çoklu doğrusal bağlantının olmaması için, modeldeki bağımsız değişkenlere ait tüm Centered VIF değerlerinin, kritik değer olan 10'un altında olması gerekir (Erdoğan, 2016:5).

4 BULGULAR

Bu kısımda, araştırma hipotezlerine göre elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma bulgularına geçmeden önce ölçeklerden elde edilen betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Betimsel istatistiksel tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2 Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği-II ve Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğinin Ait Betimsel İstatistikleri

	n	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
Evlilik Yaşantıları Ölçeği	300	13	50	38.25	8.31
Kaçınmacı Bağlanma	300	1.00	6.94	3.05	1.10
Kaygılı Bağlanma	300	1.33	6.67	3.67	1.09
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	300	53	102	81.36	9.34
Onaylayıcılık	300	11	50	37.05	7.75
Doğum Kontrolü	300	4	15	12.51	2.19
Paylaşım	300	5	25	16.98	3.58
Araç Olarak Değerlendirme	300	5	25	14.81	3.65

Evlilik Yaşantıları Ölçeği ortalaması 38.25(ss=8.31), Tablo 2’de görüldüğü üzere Kaçınmacı Bağlanma ortalaması 3.05(ss=1.10), Kaygılı Bağlanma ortalaması 3,67(ss=1,09) Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ortalaması 81.36(ss=9.34), Onaylayıcılık ortalaması 37.05(ss=7.75), Doğum Kontrolü ortalaması 12.51(ss=2.19), Paylaşım ortalaması 16.98(ss=3.58), Araç Olarak Değerlendirme ortalaması 14.81(ss=3.65)dir.

Yetişkin bireylerin cinsiyete göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 3, 4 ve 5'te sunulmuştur.

Tablo 3 Cinsiyet Değişkenine Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Evlilik Yaşantıları Ölçeği	Kadın	208	38.27	8.18	0.06	298	0.952
	Erkek	92	38.21	8.62			

Tablo 3'e göre, örneklem grubunun Evlilik Yaşantıları Ölçeğinden ($t(298)=0.06$, $p>0.05$) almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 4 Cinsiyet Değişkenine Yakın İlişkilerde Yaşantılarda Envanteri-II Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Kaçınmacı Bağlanma	Kadın	208	3.01	1.11	-1.06	298	0.291
	Erkek	92	3.15	1.09			
Kaygılı Bağlanma	Kadın	208	3.63	1.12	-1.01	298	0.313
	Erkek	92	3.77	1.02			

Tablo 4'e göre, örneklem grubunun Kaçınmacı Bağlanma alt boyutundan ($t(298)=-1.06$, $p>0.05$) ve Kaygılı Bağlanma alt boyutundan ($t(298)=-1.01$, $p>0.05$) almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5 Cinsiyet Değişkenine Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	Kadın	208	83.77	7.72	7.29	298	0.000
	Erkek	92	75.90	10.38			
Onaylayıcılık	Kadın	208	38.91	6.25	6.67	298	0.000
	Erkek	92	32.86	9.10			
Doğum Kontrolü	Kadın	208	12.66	2.09	1.79	298	0.075
	Erkek	92	12.17	2.38			
Paylaşım	Kadın	208	17.06	3.64	0.60	298	0.549
	Erkek	92	16.79	3.43			
Araç Olarak Değerlendirme	Kadın	208	15.14	3.45	2.35	298	0.020
	Erkek	92	14.08	3.99			

Tablo 5'e göre, örneklem grubunun Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğinden ($t(298)=7.29$, $p<0.05$) almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre kadınların daha sağlıklı cinsel tutuma sahip olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.86$ büyük etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 5'e göre, örneklem grubunun Onaylayıcılık alt boyutundan ($t(298)=6.67$, $p<0.05$) almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre kadınların daha az gelişigüzel cinsel hayatı olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.78$ orta düzey etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 5'e göre, örneklem grubunun Araç Olarak Değerlendirme alt boyutundan ($t(298)=2.35$, $p<0.05$) almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre kadınların daha az ben merkezli cinsel hayatı olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.28$ küçük etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 5'e göre, grubunun Doğum Kontrolü ($t(298)=1.79$, $p>0.05$), Paylaşım ($t(298)=0.60$, $p>0.05$) alt boyutlarından almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yetişkin bireylerin çalışma durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 6, 7 ve 8’de sunulmuştur.

Tablo 6 Çalışma Durumu Değişkenine Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Evlilik Yaşantıları Ölçeği	Çalışmıyor	102	38.86	7.98	0.92	298	0.360
	Çalışıyor	198	37.93	8.47			

Tablo 6’ya göre, örneklem grubunun Evlilik Yaşantıları Ölçeği ($t(298)=0.92$, $p>0.05$) almış oldukları puanların, çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 7 Çalışma Durumu Değişkenine Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Kaçınmacı Bağlanma	Çalışmıyor	102	3.13	1.22	0.81	177.81	0.418
	Çalışıyor	198	3.01	1.04			
Kaygılı Bağlanma	Çalışmıyor	102	3.57	1.13	-1.12	298	0.264
	Çalışıyor	198	3.72	1.07			

Tablo 7’ye göre, örneklem grubunun Kaçınmacı Bağlanma ($t(177.81)=0.81$, $p>0.05$), Kaygılı Bağlanma ($t(298)=-1.12$, $p>0.05$) almış oldukları puanların, çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kaçınmacı bağlanmada varyansların homojen dağılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 8 Çalışma Durumu Değişkenine Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	Çalışmıyor	102	84.97	7.23	5.49	261.87	0.000
	Çalışıyor	198	79.50	9.77			
Onaylayıcılık	Çalışmıyor	102	40.30	6.10	5.94	255.90	0.000
	Çalışıyor	198	35.38	7.99			
Doğum Kontrolü	Çalışmıyor	102	12.42	2.24	-0.52	298	0.604
	Çalışıyor	198	12.56	2.18			
Paylaşım	Çalışmıyor	102	17.19	3.83	0.72	298	0.474
	Çalışıyor	198	16.87	3.44			
Araç Olarak Değerlendirme	Çalışmıyor	102	15.06	3.81	0.84	298	0.404
	Çalışıyor	198	14.69	3.56			

Tablo 8'e göre, örneklem grubunun Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğinden ($t(261.87)=5.49$, $p<0.05$) almış oldukları puanların çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda varyansların homojen dağılmadığı tespit edilmiştir ve sonrasında ortalamalar incelendiğinde çalışmayan katılımcı grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre çalışmayan katılımcıların daha sağlıklı bir cinsel tutumu olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.64$ orta düzey etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 8'e göre, örneklem grubunun Onaylayıcılık alt boyutundan ($t(255.90)=5.94$, $p<0.05$) almış oldukları puanların çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda varyansların homojen dağılmadığı tespit edilmiştir ve sonrasında ortalamalar incelendiğinde çalışmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre çalışmayanların daha az gelişigüzel cinsel hayatı olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.69$ orta düzey etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 8'e göre, örneklem grubunun Doğum Kontrolü ($t(298)=-0.52$, $p>0.05$), Paylaşım ($t(298)=0.72$, $p>0.05$), Araç Olarak Değerlendirme ($t(298)=0.84$, $p>0.05$) alt boyutundan almış oldukları puanların, çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yetişkin bireylerin eşin çalışma durumu göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 9, 10 ve 11'e sunulmuştur.

Tablo 9 Eşin Çalışma Durumu Değişkenine Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Evlilik Yaşantıları Ölçeği	Çalışmıyor	59	34.83	10.18	-3.60	298	0.000
	Çalışıyor	241	39.09	7.57			

Tablo 9'a göre, örneklem grubunun Evlilik Yaşantılar Ölçeğinden ($t(298)=-3.60$, $p<0.05$) almış oldukları puanların çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda, gruplar arasında Eşi Çalışan grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre eşi çalışanların evlilik doyumunun daha fazla olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.47$ küçük etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 10 Eşin Çalışma Durumu Değişkenine Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Kaçınmacı Bağlanma	Hayır	59	3.11	0.96	0.44	298	0.661
	Evet	241	3.04	1.14			
Kaygılı Bağlanma	Hayır	59	3.71	1.02	0.36	298	0.723
	Evet	241	3.66	1.11			

Tablo 10'a göre, örneklem grubunun Kaçınmacı Bağlanma ($t(298)=0.44$, $p>0.05$) ve Kaygılı Bağlanma ($t(298)=0.36$, $p>0.05$) alt boyutundan almış oldukları puanların, eşin çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 11 Eşin Çalışma Durumu Değişkenine Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları İçin Uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		n	X	Ss.	t	Sd.	p
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	Çalışmıyor	59	75.78	10.74	-4.63	76.50	0.000
	Çalışıyor	241	82.73	8.45			
Onaylayıcılık	Çalışmıyor	59	33.32	9.70	-3.47	73.08	0.001
	Çalışıyor	241	37.97	6.92			
Doğum Kontrolü	Çalışmıyor	59	12.20	2.24	-1.21	298	0.227
	Çalışıyor	241	12.59	2.18			
Paylaşım	Çalışmıyor	59	16.83	3.66	-0.36	298	0.721
	Çalışıyor	241	17.02	3.56			
Araç Olarak Değerlendirme	Çalışmıyor	59	13.42	3.68	-3.32	298	0.001
	Çalışıyor	241	15.15	3.57			

Tablo 11'e göre, örneklem grubunun Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğinden ($t(76.50)=-4.63$, $p<0.05$) almış oldukları puanların eşin çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda varyansların homojen dağılmadığı tespit edilmiştir ve sonrasında ortalamalar incelendiğinde eşi çalışan grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre eşi çalışanların daha sağlıklı bir cinsel tutuma sahip olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.72$ orta düzey etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 11'e göre, örneklem grubunun Onaylayıcılık alt boyutundan ($t(73.08)=-3.47$, $p<0.05$) almış oldukları puanların eşin çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda varyansların homojen dağılmadığı tespit edilmiştir ve sonrasında ortalamalar incelendiğinde eşi çalışan grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre eşi çalışanların daha az gelişigüzel cinsel hayatı olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.55$ orta düzey etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 11'e göre, örneklem grubunun Araç Olarak Değerlendirme alt boyutundan ($t(298)=-3.32$, $p<0.05$) almış oldukları puanların eşin çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucunda, gruplar arasında eşi çalışan grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre eşi çalışanların daha az ben merkezci cinsel tutumu olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü incelendiğinde, Cohen's $d=0.48$ küçük etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 11'e göre, örneklem grubunun Doğum Kontrolü ($t(298)=-1.21$, $p>0.05$) ve Paylaşım ($t(73.08)=-0.36$, $p>0.05$) alt boyutundan almış oldukları puanların, çalışma durumu

değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yetişkin bireylerin eğitim durumu göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 12, 13 ve 14'te sunulmuştur.

Tablo 12 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

	n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
İlkokul	26	33.12	8.19	3.926	5	0.002
Ortaokul	19	36.84	7.31			
Lise	47	38.00	7.69			
2 yıllık yüksek okul	37	37.62	8.43			
Üniversite	134	40.12	7.86			
Yüksek Lisans veya Doktora	37	36.76	9.42			
Toplam	300	38.25	8.31			

Tablo 12'ye göre, örneklem grubunun eğitim durumu değişkenine göre Evlilik Yaşantıları Ölçeğinde fark görülmektedir [$F=3.926$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Post-Hoc Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre üniversite mezunu olan grup, ilkokul mezunu olan gruptan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre üniversite mezunu olanların, ilkokul mezunu olanlara göre evlilik doyumunun fazla olduğu söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.063$), farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 13 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
Kaçınmacı Bağlanma	İlkokul	26	3.92	1.11	9.038	5	0.000
	Ortaokul	19	3.15	0.91			
	Lise	47	3.62	1.20			
	2 yıllık yüksek okul	37	2.94	0.98			
	Üniversite	134	2.77	1.00			
	Yüksek Lisans veya Doktora	37	2.82	0.99			
	Toplam	300	3.05	1.10			
Kaygılı Bağlanma	İlkokul	26	3.79	1.19	1.521	5	0.183
	Ortaokul	19	4.08	1.07			
	Lise	47	3.86	1.00			
	2 yıllık yüksek okul	37	3.50	1.01			
	Üniversite	134	3.54	1.07			
	Yüksek Lisans veya Doktora	37	3.77	1.23			
	Toplam	300	3.67	1.09			

Tablo 13'e göre, örneklem grubunun eğitim durumu değişkenine göre Kaçınmacı Bağlanma Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=9.038$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre ilkokul mezunu olan grup, yüksek okul, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruplardan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Lise mezunu olan grup, yüksek okul, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruplardan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre ilkokul mezunu olanların yüksek okul, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olanlara göre daha fazla kaçınmacı bağlandığı söylenebilir. Yine benzer şekilde lise mezunu olanların yüksek okul, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olanlara göre daha fazla kaçınmacı bağlandığı söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.133$), farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 13'e göre, örneklem grubunun Kaygılı Bağlanma Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmış farklılaşmadığını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablo 14 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	İlkokul	26	80.35	6.42	1.112	5	0.354
	Ortaokul	19	77.42	8.46			
	Lise	47	80.57	9.87			
	2 yıllık yüksek okul	37	81.22	9.34			
	Üniversite	134	82.34	9.52			
	Yüksek Lisans veya Doktora	37	81.68	10.02			
	Toplam	300	81.36	9.34			
	Onaylayıcılık	İlkokul	26	38.08			
Ortaokul		19	34.89	8.50			
Lise		47	38.85	7.35			
2 yıllık yüksek okul		37	36.30	7.91			
Üniversite		134	37.06	7.55			
Yüksek Lisans veya Doktora		37	35.89	8.11			
Toplam		300	37.05	7.75			
Doğum Kontrolü		İlkokul	26	12.19	2.55	7.517	5
	Ortaokul	19	12.21	1.36			
	Lise	47	10.96	2.71			
	2 yıllık yüksek okul	37	12.54	2.05			
	Üniversite	134	12.84	1.93			
	Yüksek Lisans veya Doktora	37	13.65	1.49			
	Toplam	300	12.51	2.19			
	Paylaşım	İlkokul	26	16.96	4.36		
Ortaokul		19	16.63	4.19			
Lise		47	16.45	3.58			
2 yıllık yüksek okul		37	16.38	3.42			
Üniversite		134	17.55	3.56			
Yüksek Lisans veya Doktora		37	16.38	2.65			
Toplam		300	16.98	3.58			
Araç Olarak Değerlendirme		İlkokul	26	13.12	3.19	3.053	5
	Ortaokul	19	13.68	3.46			
	Lise	47	14.32	3.28			
	2 yıllık yüksek okul	37	16.00	4.07			
	Üniversite	134	14.89	3.71			
	Yüksek Lisans veya Doktora	37	15.76	3.31			
	Toplam	300	14.81	3.65			

Tablo 14'e göre, örneklem grubunun Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Onaylayıcılık ve Paylaşım Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 14'e göre, örneklem grubunun eğitim durumu değişkenine göre Doğum Kontrolü Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=7.517$, $p < .05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların

homojen dağılmadığı bulunmuştur($p<0.05$). Tamhane karşılaştırma testi sonucuna göre lise mezunu olan grup, yüksek okul, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre lise mezunu olanların, yüksek okul, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olanlara göre doğum kontrolünün sorumluluğunu daha az aldıkları söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.125$) farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 14'e göre, örneklem grubunun eğitim durumu değişkenine göre Araç Olarak Değerlendirme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=3.053$, $p<0.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre ilkökul mezunu olan grup, yüksek okul, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre ilkökul mezunlarının yüksek okul, yüksek lisans veya doktora mezunu olanlara göre daha fazla cinsellikte kendilerini merkeze aldıkları söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.49$) farkın küçükdüzeyde olduğunu göstermektedir.

Yetişkin bireylerin eş eğitim durumu göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 15, 16 ve 17'ye sunulmuştur.

Tablo 15 Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

	n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
İlkokul	28	33.86	7.72	2.568	5	0.027
Ortaokul	36	37.89	8.96			
Lise	58	37.17	8.17			
2 yıllık yüksek okul	30	39.00	9.44			
Üniversite	120	39.24	7.61			
Yüksek Lisans veya Doktora	28	40.29	8.76			
Toplam	300	38.25	8.31			

Tablo 15'e göre, örneklem grubunun eş eğitim durumu değişkenine göre Evlilik Yaşantılar Ölçeğinde fark görülmektedir [$F=3.053$, $p<0.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre ilkökul mezunu olan grup, üniversite mezunu olan gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre eş ilkökul mezunu olanların, eş üniversite mezunu olanlara göre evlilik doyumunun daha az olduğu söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.042$) farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 16 Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
Kaçınmacı Bağlanma	İlkokul	28	3.40	1.33	7.383	5	0.000
	Ortaokul	36	3.60	1.20			
	Lise	58	3.36	0.95			
	2 yıllık yüksek okul	30	2.89	1.07			
	Üniversite	120	2.82	1.06			
	Yüksek Lisans veya Doktora	28	2.53	0.67			
	Toplam	300	3.05	1.10			
	Kaygılı Bağlanma	İlkokul	28	3.82			
Ortaokul		36	4.07	1.17			
Lise		58	3.89	1.03			
2 yıllık yüksek okul		30	3.53	1.14			
Üniversite		120	3.47	0.98			
Yüksek Lisans veya Doktora		28	3.54	1.17			
Toplam		300	3.67	1.09			

Tablo 16'ya göre, örneklem grubunun eğitim durumu değişkenine göre Kaçınmacı Bağlanma Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=7.517$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağılmadığı bulunmuştur($p<0.05$). Tamhane karşılaştırma testi sonucuna göre lise mezunu olan grup, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Ortaokul mezunu olan grup, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruplardan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre eşi ortaokul mezunu olanların, eşi üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olanlardan daha fazla kaçınmacı bağlandığı söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.096$) farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 16'ya göre, örneklem grubunun eş eğitim durumu değişkenine göre Kaygılı Bağlanma Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=2.543$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre ortaokul mezunu olan grup, üniversite mezunu olan gruplardan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre eşi ortaokul mezunu olanların, eşi üniversite mezunu olanlara göre daha fazla kaygılı bağlandığı söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.041$) farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 17 Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	İlkokul	28	79.54	9.78	1.037	5	0.396
	Ortaokul	36	80.39	9.27			
	Lise	58	79.79	9.71			
	2 yıllık yüksek okul	30	82.57	7.99			
	Üniversite	120	82.22	9.54			
	Yüksek Lisans veya Doktora	28	82.71	8.63			
	Toplam	300	81.36	9.34			
	Onaylıcılık	İlkokul	28	36.75			
Ortaokul	36	38.08	7.61				
Lise	58	35.74	8.03				
2 yıllık yüksek okul	30	38.47	7.14				
Üniversite	120	36.92	7.53				
Yüksek Lisans veya Doktora	28	37.82	7.08				
Toplam	300	37.05	7.75				
Doğum Kontrolü	İlkokul	28	11.79	2.75	4.497	5	0.001
Ortaokul	36	11.78	2.47				
Lise	58	12.07	2.53				
2 yıllık yüksek okul	30	12.10	2.26				
Üniversite	120	13.03	1.70				
Yüksek Lisans veya Doktora	28	13.36	1.50				
Toplam	300	12.51	2.19				
Paylaşım	İlkokul	28	17.32	4.68			
Ortaokul	36	16.92	3.64				
Lise	58	17.40	3.63				
2 yıllık yüksek okul	30	15.83	3.78				
Üniversite	120	17.03	3.12				
Yüksek Lisans veya Doktora	28	16.86	3.79				
Toplam	300	16.98	3.58				
Araç Olarak Değerlendirme	İlkokul	28	13.68	4.14	2.601	5	0.025
Ortaokul	36	13.61	3.22				
Lise	58	14.59	3.42				
2 yıllık yüksek okul	30	16.17	4.22				
Üniversite	120	15.24	3.61				
Yüksek Lisans veya Doktora	28	14.68	3.06				
Toplam	300	14.81	3.65				

Tablo 17'ye göre, örneklem grubunun Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Onaylıcılık, Paylaşım Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının eş eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablo 17'ye göre, örneklem grubunun eş eğitim durumu değişkenine göre Doğum Kontrolü Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=4.497$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre ortaokul mezunu olan grup, üniversite mezunu olan gruptan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre üniversite mezunlarının, ortaokul mezunlarına göre daha fazla doğum kontrolü sorumluluğuna sahip olduğu söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.071$) farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 17'ye göre, örneklem grubunun eş eğitim durumu değişkenine göre Araç Olarak Değerlendirme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=2.601$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre ilkokul mezunu olan grup, yüksek okul mezunu olan gruptan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre ilkokul mezunlarının, yüksek okul mezunlarına göre daha fazla ben merkezci cinsel tutuma sahip olduğu söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.042$) farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Yetişkin bireylerin gelir durumuna göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 18, 19 ve 20'e sunulmuştur.

Tablo 18 Gelir Durumu Değişkenine Göre Evlilik Yaşantıları Ölçeği Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

	n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
Alt	11	33.36	7.70	3.42	4	0.009
Alt-Orta	43	36.47	8.74			
Orta	174	37.96	8.16			
Orta-Üst	68	40.57	8.09			
Üst	4	44.00	0.82			
Toplam	300	38.25	8.31			

Tablo 18'e göre, örneklem grubunun gelir durumu değişkenine göre Evlilik Yaşantıları Ölçeğinde fark görülmektedir [$F=3.417$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre orta-üst geliri olan grup, alt geliri olan gruptan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre geliri alt gelir seviyesine sahip grubun orta-üst gelir

seviyesine sahip gruba göre daha az evlilik doyumuna sahip olduğu söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.044$) farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 19 Gelir Durumu Değişkenine Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	F	Sd.	p
Kaçınmacı Bağlanma	Alt	11	3.27	0.92	2.026	4	0.091
	Alt-Orta	43	3.24	0.90			
	Orta	174	3.12	1.18			
	Orta-Üst	68	2.73	0.99			
	Üst	4	2.99	1.03			
	Toplam	300	3.05	1.10			
	Kaygılı Bağlanma	Alt	11	4.39			
Alt-Orta		43	4.03	1.05			
Orta		174	3.68	1.07			
Orta-Üst		68	3.31	1.12			
Üst		4	3.38	0.51			
Toplam		300	3.67	1.09			

Tablo 19'a göre, örneklem grubunun Kaçınmacı Bağlanma Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablo 19'a göre, örneklem grubunun gelir durumu değişkenine göre Kaygılı Bağlanma Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=4.483$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$). Hochberg karşılaştırma testi sonucuna göre orta-üst geliri olan grup, alt ve alt-orta geliri olan gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre geliri alt ve alt-orta gelir seviyesine sahip grubun orta-üst gelir seviyesine sahip gruba göre daha fazla kaygılı bağlandığı söylenebilir. Analiz sonucunda etki büyüklüğü ($\eta^2=0.057$) farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 20 Gelir Durumu Değişkenine Göre Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	Ss.	F		p
Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği	Alt	11	77.64	16.17	1.602	4	0.174
	Alt-Orta	43	81.09	8.08			
	Orta	174	80.81	9.30			
	Orta-Üst	68	83.60	8.27			
	Üst	4	80.25	14.93			
	Toplam	300	81.36	9.34			
Onaylayıcılık	Alt	11	35.00	14.21	0.436	4	0.783
	Alt-Orta	43	37.00	6.86			
	Orta	174	36.87	7.61			
	Orta-Üst	68	37.93	6.84			
	Üst	4	36.50	15.26			
	Toplam	300	37.05	7.75			
Doğum Kontrolü	Alt	11	12.27	1.85	1.521	4	0.196
	Alt-Orta	43	12.05	2.44			
	Orta	174	12.44	2.24			
	Orta-Üst	68	13.01	1.94			
	Üst	4	13.00	1.15			
	Toplam	300	12.51	2.19			
Paylaşım	Alt	11	16.64	5.18	0.452	4	0.771
	Alt-Orta	43	17.40	3.42			
	Orta	174	16.78	3.63			
	Orta-Üst	68	17.25	3.32			
	Üst	4	17.75	2.87			
	Toplam	300	16.98	3.58			
Araç Olarak Değerlendirme	Alt	11	13.73	5.61	0.992	4	0.412
	Alt-Orta	43	14.65	3.48			
	Orta	174	14.73	3.54			
	Orta-Üst	68	15.41	3.70			
	Üst	4	13.00	2.71			
	Toplam	300	14.81	3.65			

Tablo 20'ye göre, örneklem grubunun Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Onaylayıcılık, Doğum Kontrolü, Paylaşımı Araç Olarak Değerlendirme sıralamalar ortalamalarının gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Yetişkin bireylerin yaş, evlilik yaşı, evlilik yılı ve çocuk sayısı değişkenlerine göre bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 21, 22,23, 24'te sunulmuştur.

Tablo 21 Yaş ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1- Yaş	1								
2-Evlilik Yaşantıları Ölçeği	-.224**	1							
3-Kaçınmacı Bağlanma	.103	-.356**	1						
4-Kaygılı Bağlanma	-.075	-.274**	.357**	1					
5-HendrickCinsel	-.141*	.245**	-.199**	-.096	1				
6-Onaylayıcılık	-.041	.193**	-.080	-.119*	.834**	1			
7-DoğumKontrolü	-.018	.077	-.244**	-.059	.286**	-.056	1		
8-Paylaşım	-.098	.005	-.058	.162**	.071	-.299**	.264**	1	
9-Araç Olarak Değerlendirme	-.169**	.165**	-.136*	-.116*	.547**	.340**	-.007	-.323**	1

**p<0,01, *p<0.05

Tabloya 21'e göre, Yaş ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Yaş arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.224$, $p<.05$). Bu sonuca göre yaş arttıkça evlilik doyumu düştüğü söylenebilir.

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ile Yaş arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.141$, $p<.05$). Bu sonuca göre yaş arttıkça sağlıklı cinsel tutum düştüğü söylenebilir.

Araç Olarak Değerlendirme ile Yaş puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.169$, $p<.05$). Bu sonuca göre yaş arttıkça ben merkezci cinselliğin arttığı söylenebilir. Yani karşılıklı cinselliğin azaldığı söylenebilir.

Tablo 22 Evlilik Yaşı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1-Evlilik Yaşı	1								
2-Evlilik Yaşantıları Ölçeği	.118*	1							
3-Kaçınmacı Bağlanma	-.156**	-.356**	1						
4-Kaygılı Bağlanma	-.077	-.274**	.357**	1					
5-HendrickCinsel	-.025	.245**	-.199**	-.096	1				
6-Onaylayıcılık	-.080	.193**	-.080	-.119*	.834**	1			
7-DoğumKontrolü	.044	.077	-.244**	-.059	.286**	-.056	1		
8-Paylaşım	.012	.005	-.058	.162**	.071	-.299**	.264**	1	
9-Araç Olarak Değerlendirme	.068	.165**	-.136*	-.116*	.547**	.340**	-.007	-.323**	1

**p<0,01, *p<0.05

Tabloya 22'e göre, Evlilik Yaşı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Evlilik Yaşı puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.118$, $p<.05$). Bu sonuca göre evlilik yaşı arttıkça evlilik doyumu arttığı söylenebilir.

Kaçınmacı Bağlanma ile Evlilik Yaşı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.156$, $p<.05$). Bu sonuca göre evlilik yaşı arttıkça kaçınmacı bağlanmanın azaldığı söylenebilir.

Tablo 23 Evlilik Yılı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1-Evlilik Yılı	1								
2-Evlilik Yaşantıları Ölçeği	-.245**	1							
3-Kaçınmacı Bağlanma	.158**	-.356**	1						
4-Kaygılı Bağlanma	-.031	-.274**	.357**	1					
5-HendrickCinsel	-.109	.245**	-.199**	-.096	1				
6-Onaylayıcılık	.007	.193**	-.080	-.119*	.834**	1			
7-DoğumKontrolü	-.019	.077	-.244**	-.059	.286**	-.056	1		
8-Paylaşım	-.084	.005	-.058	.162**	.071	-.299**	.264**	1	-
9-Araç Olarak Değerlendirme	-.200**	.165**	-.136*	-.116*	.547**	.340**	-.007	-.323**	1

**p<0,01, *p<0.05

Tabloya 23'e göre, Evlilik Yılı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Evlilik Yılı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.245$, $p<.05$). Bu sonuca göre evlilik yılı arttıkça evlilik doyumunun azaldığı söylenebilir.

Kaçınmacı Bağlanma ile Evlilik Yılı puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.158$, $p<.05$). Bu sonuca göre evlilik yılı arttıkça kaçınmacı bağlanmanın arttığı söylenebilir.

Araç Olarak Değerlendirme ile Evlilik Yılı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.200$, $p<.05$). Bu sonuca göre evlilik yılı arttıkça ben merkezci cinsel tutumun arttığı söylenebilir. Evlilik yılı arttıkça karşılıklı cinsel tutumun azaldığı sonucuna varılabilir.

Tablo 24 Çocuk Sayısı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1-Çocuk Sayısı	1								
2-Evlilik Yaşantıları Ölçeği	-.231**	1							
3-Kaçınmacı Bağlanma	.167**	-.356**	1						
4-Kaygılı Bağlanma	.011	-.274**	.357**	1					
5-HendrickCinsel	-.158**	.245**	-.199**	-.096	1				
6-Onaylayıcılık	-.047	.193**	-.080	-.119*	.834**	1			
7-DoğumKontrolü	-.076	.077	-.244**	-.059	.286**	-.056	1		
8-Paylaşım	-.070	.005	-.058	.162**	.071	-.299**	.264**	1	
9-Araç Olarak Değerlendirme	-.192**	.165**	-.136*	-.116*	.547**	.340**	-.007	-.323**	1

**p<0,01, *p<0.05

Tabloya 24'e göre, Çocuk Sayısı ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Çocuk Sayısı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.176$, $p<.05$). Bu sonuca göre çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun azaldığı söylenebilir.

Kaçınmacı Bağlanma ile Çocuk Sayısı puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.178$, $p<.05$). Bu sonuca göre çocuk sayısı arttıkça kaçınmacı bağlanmanın arttığı söylenebilir.

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ile Çocuk Sayısı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.161$, $p<.05$). Bu sonuca göre çocuk sayısı arttıkça sağlıklı cinsel tutumun azaldığı söylenebilir.

Paylaşım ile Çocuk Sayısı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.127$, $p<.05$). Bu sonuca göre çocuk sayısı arttıkça ideal cinsel tutumun azaldığı söylenebilir.

Araç Olarak Değerlendirme ile Çocuk Sayısı puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.127$, $p<.05$). Bu sonuca göre çocuk sayısı arttıkça karşılıklı cinsel tutumun azaldığı söylenebilir.

Yetişkin bireylerin bağlanma stilleri, cinsel tutumları, evlilik doyumları arasında anlamlı bir şekilde ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 25, 26'da sunulmuştur.

Tablo 25 Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8
1-Evlilik Yaşantıları Ölçeği	1							
2-Kaçınmacı Bağlanma	-.356**	1						
3-Kaygılı Bağlanma	-.274**	.357**	1					
4-HendrickCinsel	.245**	-.199**	-.096	1				
5-Onaylayıcılık	.193**	-.080	-.119*	.834**	1			
6-DoğumKontrolü	.077	-.244**	-.059	.286**	-.056	1		
7-Paylaşım	.005	-.058	.162**	.071	-.299**	.264**	1	
8-Araç Olarak Değerlendirme	.165**	-.136*	-.116*	.547**	.340**	-.007	-.323**	1

**p<0,01, *p<0.05

Tabloya 25'e göre, Evlilik Yaşantıları Ölçeği ile Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Kaçınmacı Bağlanma ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.356$, $p<.05$). Bu sonuca göre kaçınmacı bağlanmanın evlilik doyumunu düşürdüğü söylenebilir. Kaygılı Bağlanma ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır ($r=-.274$, $p<.05$). Bu sonuca göre kaygılı bağlanmanın evlilik doyumunu düşürdüğü söylenebilir.

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.245$, $p<.05$). Bu sonuca göre sağlıklı cinsel tutum arttıkça evlilik doyumunu arttırdığı söylenebilir.

Onaylayıcılık ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.193$, $p<.05$). Bu sonuca göre daha tek eşli cinsel tutum evlilik doyumunu arttırdığı söylenebilir.

Araç Olarak Değerlendirme ile Evlilik Yaşantıları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.165$, $p<.05$). Bu sonuca göre ben merkezci cinsel tutum azaldıkça evlilik doyumunu arttırdığı söylenebilir. Karşılıklı cinsel tutum arttıkça evlilik doyumunu arttırdığı söylenebilir.

Yetişkin bireylerin cinsel tutumları ve bağlanma stilleri evlilik doyumunu anlamlı bir şekilde yordayıp yormadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 26, 27’de sunulmuştur.

Tablo 26 Cinsel Tutumun Evlilik Yaşantıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

	B	SH	Beta	t	p	R ²	F	p	Tolaran ce	VIF
(Sabit)	20.341	4.717		4.313	0.000	0.049	4.839	0.000		
Onaylayıcılık	0.189	0.066	0.177	2.880	0.004				.845	1.184
Doğum Kontrolü	0.251	0.222	0.066	1.130	0.260				.923	1.083
Paylaşım	0.193	0.147	0.083	1.312	0.190				.792	1.262
Araç Olarak Değerlendirme	0.302	0.141	0.133	2.134	0.034				.825	1.212

Tabloda 26’ya göre, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği Alt Boyutlarının Evlilik Yaşantılarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2=.049$, $p<.05$). Onaylayıcılık, Doğum Kontrolü, Paylaşım, Araç Olarak Değerlendirme Evlilik Yaşantısındaki toplam varyansın %5’sini açıklamaktadır. Çoklu doğrusallık varsayımı için VIF değerlerini kontrol ettiğimizde 10’dan düşük olduğunu ve varsayımı sağladığı görülmektedir. Beta katsayısı değerlerine göre etki güçleri Onaylayıcılık($\beta=.177$), Araç Olarak Değerlendirme($\beta=.133$), Paylaşım($\beta=.083$), Doğum Kontrolü($\beta=.066$) şeklindedir. Bu sonuca göre Evlilik Yaşantısını en çok açıklayan değişken Onaylayıcılık olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre daha az gelişigüzel cinsel birliktelik yaşamak ve cinsellikte ben merkezci olmamanın evlilik doyumunu pozitif etkilediği söylenebilir. Evlilik doyumunu en çok artıranın daha az gelişigüzel cinsel tutum sergileme olduğu görülmektedir.

Tablo 27 Yakın İlişkilerde Yaşantıların Evlilik Yaşantıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

	B	SH	Beta	t	p	R ²	F	p	Tolarence	VIF
(Sabit)	49.759	1.727		28.819	0.000	0.146	26.546	0.000		
Kaçınmacı Bağlanma	-2.230	0.431	-0.296	-5.176	0.000				.872	1.146
Kaygılı Bağlanma	-1.281	0.436	-0.168	-2.939	0.004				.872	1.146

Tabloda 27'ye göre, Yakın İlişkilerde Yaşantıları Envanteri-II Alt Boyutlarının Evlilik Yaşantılarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2=.146$, $p<.05$). Kaygılı Bağlanma ve Kaçınmacı Bağlanma Evlilik Yaşantısındaki toplam varyansın %15'sini açıklamaktadır. Çoklu doğrusallık varsayımı için VIF değerlerini kontrol ettiğimizde 10'dan düşük olduğunu ve varsayımı sağladığı görülmektedir. Beta katsayısı değerlerine göre etki güçleri Kaçınmacı Bağlanma($\beta=-.296$), Kaygılı Bağlanma($\beta=-.168$) şeklindedir. Bu sonuca göre Evlilik Yaşantısını en çok açıklayan değişken Kaçınmacı Bağlanma olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre kaçınmacı ve kaygılı bağlanmanın evlilik doyumunu azaltan bir etkisi olduğu söylenebilir. Evlilik doyumunu en çok düşürenin kaçınmacı bağlanma olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın amacı evli bireylerde cinsel tutumların ve bağlanma stillerinin evlilik doyumuna etkisini incelemektir. Yapılan çalışmanın bu bölümünde, evli bireylerde cinsel tutum ve bağlanma stillerinin evlilik doyumuna etkisi incelenmiş olup araştırmadan elde edilen bulgular literatürde yapılmış diğer çalışmalar ile ilişkilendirilerek tartışılıp yorumlanmıştır.

Araştırmaya 208 kadın ve 92 erkek olmak üzere toplamda 300 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan bireylere cinsiyet, eğitim durumu, çocuk sayısı, eşin eğitim durumu, çalışma durumu, eşin çalışma durumu, ilişki durumu, ekonomik düzey, evlilik şekli, evlilik mutluluk düzeyi, ailede cinsel konuların karşılanma şekli, ilk cinsel bilgiyi öğrenme yeri ve eş ile cinsel uyum demografik soruları yöneltilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 33.74, en küçük yaş 22, en büyük yaş 58'dir. Evlilik yaşı ortalaması 24.63, en küçük evlenme yaşı 16, en büyük evlenme yaşı 40'tır. Evlilik yılı ortalaması 9.26, en az evlilik yılı 0, en çok evlilik yılı ise 38'dir. Katılan bireylerin demografik verilerinden elde edilen sonuçlara göre Örneklemin 44.7'si üniversite mezunu, en az kısım %6,3'ü ortaokul mezunudur. Örneklemin neredeyse üçte birlik kısmı %30,7'si çocuk sahibi değil, yine neredeyse üçte birlik kısım %30,7'si tek çocuk sahibidir. Çocuk sahibi olmayan ve tek çocuk sahibi olan grup örneklemin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Örneklemin eş eğitim durumunun yarısına yakın kısmı %40,0'ı üniversite mezunu, geri kalan kısım ise diğer eğitim seviyeleridir. Örneklemin %66'sı çalışıyor, kalan kısım ise çalışmıyor. Örneklemin %80,3'ünün eşleri çalışıyor, kalan kısmın ise çalışmıyor. Örneklemin tamamına yakın bir kısmın %97'si ilk evliliği, kalan kısmın ise ikinci evliliğidir. Örneklemin yarısından biraz fazla kısmı %58'i orta seviyede ekonomik düzeye sahip, en az kısım %1,3'ü üst seviyede ekonomik düzeye sahip, kalan kısım diğer ekonomik seviyelerdir. Örneklemin yarısına yakın kısmı %42,3'ü evliliğinde çok mutlu, yine yarısına yakın kısmı %42,3'ü evliliğinde mutlu, evliliğinde mutlu ve çok mutlu olanlar örneklemin dörtte üçünden fazla kısmını oluşturmaktadır. Örneklemin yarısından biraz fazla kısmı %52,7'si aşk evliliği yapmıştır, en az kısım %1,7'si ise akraba evliliğidir, kalan kısımlar ise diğer evlilik şekilleridir. Örneklemin dörtte üçünden fazla kısmına %86'sı ailesinde cinsel konular hoş karşılanmaz, kalan kısımda ise olağan karşılanırdı. Örneklemin yarısına yakın kısmı %44,3'ü ilk cinsel bilgiyi arkadaşlarından öğrenmiştir, kalan kısım ise diğer yollardan

öğrenmiştir. Örneklemin yarısına yakın kısmı %43'ü eşi ile cinsel olarak uyumlu, yine yarısına yakın kısmı %39'u eşi ile cinsel olarak oldukça uyumludur. Eşi ile cinsel olarak uyumlu ve oldukça uyumlu grup örneklemin dörtte üçünden fazlasını oluşturmaktadır.

Evlilik Doyumuna Yönelik Sonuçlar

Evlilik doyumu ile cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde kadın ve erkek arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Literatürde yapılan bazı çalışmalarda erkeklerin evlilik doyumlarının kadınlardan daha fazla olduğu görülmüştür (Hasta, 1996; Aktürk, 2006; Güngör, 2007; Üncü, 2007; Çağ, 2011; Demir, 2014; Koçkan, 2015). Anar (2011) yaptığı çalışmasında kadınların evlilik doyum düzeylerinin erkeklerden daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Bizim çalışmamızda kadın ve erkeklerin evlilik doyumları arasında herhangi bir fark bulunmamıştır. Yapılan bir diğer çalışmalarda da kadın ve erkeklerin evlilik doyumu arasında herhangi bir farklılık olmadığı bildirilmiştir (Güven, 2005; Günay, 2007; Beştav, 2007; Çınar, 2008; Berk., 2009; Çetin, 2014; Bozkurt, 2014). Yapılan bu çalışmalar bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Yapılan çalışmamızda kadın ve erkekte evlilik doyumu arasında bir fark bulunmamasının sebeplerinden birinin kadın ve erkek katılımcı sayısının eşit olmamasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Cinsiyet dengesinin eşit dağılımının olmaması sebebi ile literatüre genellenin güç olduğu söylenebilir.

Evlilik doyumu ve çalışma durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde çalışan ve çalışmayan grup arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Evlilik doyumu ile eşin çalışma durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde gruplar arasında eşi çalışan grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu bağlamda yapılan mevcut çalışma bulgularına göre eşi çalışan bireylerin evlilik doyumlarının daha fazla olduğu saptanmıştır. Yurt dışında yapılan bir çalışmada çalışan kadın sayısı arttıkça boşanma oranlarının düştüğü tespit edilmiştir. Çiftlerin ikisinin birden çalışmasının aile gelirine ve yaşam standartları düzeyine katkı sağlaması nedeniyle evlilik doyumuna arttırdığı belirtilmiştir (Neeman ve diğerleri, 2007). Kişilerin eşlerinin çalışan bireyler olması sosyoekonomik düzeyinin artmasını sağlamakta ve bireylerin yaşamak için gerekli ihtiyaçlarının karşılanmasına olanak vermektedir. Aynı zamanda eşlerin çalışma durumunun olması bireylerin güvenebilecekleri ve maddi anlamda kendilerini rahat hissedebilecekleri bir koşulu sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda ekonomik düzeyin iyileşmesinin bireylerin evlilik doyumunu arttırması olağan varsayılmaktadır.

Evlilik doyumu ve eğitim durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Yapılan mevcut çalışma bulgularına göre üniversite mezunu olan grubun ilkokul mezunu olan gruptan daha fazla puan aldığı ve bu bağlamda üniversite mezunu olan bireylerin ilkokul mezunu olan bireylere göre daha fazla evlilik doyumuna sahip olduğu görülmektedir. Evlilik doyumu ve eşin eğitim durumuna göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Yapılan araştırmanın bulgularına göre eşi ilkokul mezunu olan bireylerin en az puana sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu bağlamda eşi ilkokul mezunu olan kişilerin evlilik doyumunun daha az olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında yapılan bazı çalışmalarda da eğitim durumu ile evlilik doyumu arasında farklılık olduğu görülmektedir (Yaşar, 2009; Anar, 2011). Dökmen ve Tokgöz (2000) yaptıkları çalışmada eğitim seviyesinin yükseldikçe evlilik doyumunun da yükseldiğini belirtmişlerdir. Basat (2004) tarafından yapılan çalışmada da eğitim seviyesinin artması ile evlilik doyumunun arttığı belirtilmiştir. Bu çalışmaların bizim çalışmamız ile tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kişilerin eğitim düzeyinin artması ile evliliğe, hayata, bir aile kurmaya yönelik bilgi birikimine sahip olunacağı ve genellikle üniversite mezunu bireylerin evliliklerin üniversite zamanı ya da üniversite bittikten sonra gerçekleştiği düşünülürse kişilerin yaş olarak belli bir olgunluğa eriştikleri ve evlilik sorumluluğu alabilecek yaşa geldikleri varsayılmaktadır. Aynı zamanda üniversite mezunu kişilerin kendi tercih ettikleri ve duygusal ya da mantıksal yakınlık hissettikleri kişiler ile evlendikleri düşünülmekte bu bağlamda eğitim düzeyinin artması ile evlilik doyumunun artması olağan kabul edilmektedir.

Evlilik doyumunu gelir durumu değişkenine göre elde edilen bulguları incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre alt gelir seviyesine sahip grubun orta ve üst gelir seviyesine sahip gruba göre daha az evlilik doyumuna sahip olduğu görülmüştür.

Evlilik doyumunun yaş değişkenine göre elde edilen bulguları incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Yaş ile evlilik doyumu arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda yaş arttıkça evlilik doyumunun azaldığı görülmüştür. Demiray (2006) yaptığı çalışmasında 31 yaş ve üstü bireylerin evlilik doyumlarının azaldığını belirtmiştir. Çalışmamız sonucunda yaş arttıkça evlilik doyumunun azalmasında kişilerin yaşlanmasının ve eski güçlerinin olmamasının, eşler arasında alınması gereken sorumlulukların yeterince karşılanamamasının evlilik doyumunu etkilediği varsayılmaktadır. Bir diğer varsayım ise bireylerin yıllar içerisinde evlilikten aldığı hazların

azalması ve aynı evin içinde yaşamının uzun yıllar boyu devam ettikçe kişilerin birbirinden sıkılmasının muhtemel olduğu düşünülmektedir. Alanyazında yapılan başka çalışmalarda yaş ile evlilik doyumu arasında herhangi bir fark olmadığı görülmüştür (Güven, 2005; Çınar, 2008; Turanlı, 2010).

Araştırmanın bir diğer değişkeni ise evlenme yaşı ve evlilik doyumu ilişkisidir. Elde edilen bulgulara göre evlilik yaşı ile evlilik doyumu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Evlenme yaşı arttıkça evlilik doyumunun da arttığı görülmektedir. Kişilerin puberte döneminde evlenmesinin bireye fazla sorumluluk yüklemesine neden olabilmekte ve ergen bireylerin ergenlik ve gençlik dönemini yaşayamaması gibi durumlar nedeniyle erken yaşta evlenmenin evlilik doyumunu etkileyeceği düşünülmektedir. Yaş ilerledikçe evlendiğinde ise kişinin evlilik sorumluluğunu alabileceği yeterli erişkinliğe eriştiği düşünülebilir. Bu bağlamda yaş arttıkça evlilik doyumunun da artması muhtemel görünmektedir.

Diğer değişkenimiz olan evlilik süresi ise arttıkça evlilik doyumunun azaldığı tespit edilmiştir. Bu değişkenimiz yaş değişkeni ile benzer sonuçlar göstermektedir. Bu bağlamda evlilik doyumu çeşitli durumlarda farklılık gösterebilmektedir. Çalışmamıza katılan katılımcıların 22 ile 58 yaş arasında olduğu ve yaş ortalamasının 33.74 olduğu bilinmektedir. Evlilik yılı ise 0 ile 38 yıl arasında olduğu ve yıl ortalamasının 9.26 olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda kişilerin yeni evlendiğinde tanışma, birbirine alışma yeni hayat, yeni ev, yeni düzen heyecanı ve artan cinsel birliktelik yaşadıkları bu nedenle evliliğin ilk yıllarında evlilik doyumunun fazla olduğu zaman içerisinde kişilerin düzene karşı göstermiş olduğu alışkanlık ve hayatın rutine binmesi, aileye çocuk katılması ile birlikte ilginin çocuğa yönelmesi gibi sebeplerle evlilik doyumunun zaman içerisinde azaldığı söylenebilir. Demir (2014) yaptığı çalışmada 3 ile 6 yıl arasında evli olan bireylerin evlilik doyumlarının 11 ile 14 yıl arasında evli olan bireylere göre daha fazla olduğunu bildirmiştir. Taşköprü (2013) tarafından yapılan çalışmada ise evlilik süresi arttıkça evlilik doyumunun azaldığını tespit etmiştir. Bu çalışma bizim çalışmamızı desteklemektedir.

Evlilik doyumu ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Evlilik doyumu ve çocuk sayısı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun azaldığı görülmüştür. Literatürde yapılan bazı çalışmalarda çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır (Çelik, 2006; Çınar, 2008; Berk, 2009; Çağ, 2011). Twenge ve diğerleri

(2008) evlilik doyumu ile ilişkili meta analiz çalışması yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun azaldığına yönelik bulgular elde etmişlerdir. Alanyazında yapılan bir diğer çalışmalar da ise çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun azaldığı görülmüştür (Yaşar, 2009; Bozkurt, 2014). White ve diğerleri (1986) yaptıkları çalışmada çocuk sayısının artması ile çiftler arasındaki ilişkinin çatırdağı ve iş bölümü ile iletişim dengesinde sorunlar doğurduğu bu nedenle evlilik doyumunu azalttığını belirtmişlerdir. Yeşiltepe ve Çelik (2014) yaptıkları çalışmada hiç çocuğu olmayan bireyler ile çocuğu olan bireyler arasında evlilik doyumu ilişkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda hiç çocuğu olmayan bireylerin bir ve birden daha çok çocuğu olan bireylere göre daha fazla evlilik doyumu yaşadıkları görülmüştür. Bu çalışmalar bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Çocuk sayısının artmasını ile evlilik doyumunun azalmasında aile bireylerin sorumluluğunun artması, çocuklarla ilgilenme nedeni ile eşlerin birbirine ayırdığı vaktin azalması ve böylelikle evlilik doyumunun da azalmasının muhtemelen olduğu düşünülmektedir.

Bağlanma Stillere Yönelik Sonuçlar

Bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde kadın ve erkek arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bağlanma stilleri ile cinsiyet arasında bir fark bulunmamasının sebeplerinden birinin eşit kadın erkek katılımcı sayısına ulaşılmamış olmamasından kaynaklandığı düşünebilir. Marchand (2000) tarafından yapılan araştırmada kadınlarda kaygılı bağlanma biçiminin erkeklerden daha fazla evliliği etkilediğini ifade etmiştir. Yapılan bazı çalışmalarda kaygılı bağlanma stiline sahip kadınların partnerleriyle ilişkilerinde yaşadıkları kaygı nedeniyle istenmeyen cinsel birliktelik yaşadıkları belirtilmiştir (Davis, Shaver, Vernon, 2004; Schachner ve Shaver, 2004).

Araştırmanın bir diğer değişkeni çalışma durumu ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkidir. Kaçınmacı bağlanma ve kaygılı bağlanma alt boyutlarından bireylerin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bir diğer değişken ise eşin çalışma durumuna göre bağlanma stillerinin incelenmesidir. Bu değişkene göre de eşin çalışma durumuna göre bağlanma stilleri ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bağlanma stilleri ile eğitim durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Kaçınmacı bağlanma alt boyutuna göre ilkökul mezunu olanların yüksek okul, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu

olanlara göre daha fazla kaçınmacı bağlandığı söylenebilir. Yine benzer şekilde lise mezunu olanların yüksek okul, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olanlara göre daha fazla kaçınmacı bağlandığı söylenebilir. Kaygılı bağlanma alt boyutu ile eğitim değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Literatürde yapılan bir çalışmaya göre eğitim durumu ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (Tiftikçi, 2020).

Bağlanma stilleri ile eşin eğitim durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Kaçınmacı bağlanma alt boyutundan elde edilen sonuçlara göre eş ortaokul mezunu olan grubun eş üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruba göre daha fazla kaçınmacı bağlanma stili gösterdiği tespit edilmiştir. Kaygılı bağlanma alt boyutu ile eşin eğitim durumu değişkenine göre de anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre eş ortaokul mezunu olan grubun eş üniversite mezunu olan gruba göre daha fazla kaygılı bağlanma gösterdiği tespit edilmiştir.

Bağlanma stilleri ile maddi durum değişkenine göre elde edilen bulgular sonucunda kaçınmacı bağlanma alt boyutunda anlamlı bir fark olmadığı, kaygılı bağlanma alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Alt ve orta gelire sahip olan bireylerin üst gelire sahip olan bireylere göre daha fazla kaygılı bağlandığı görülmüştür. Yapılan bir çalışmaya göre gelir düzeyi yüksek olan bireylerin güvenli bağlanma puanlarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tiftikçi, 2020).

Araştırmanın bir diğer değişkeni yaş ile bağlanma stilleri incelenmesidir. Araştırmamızda yaş ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Karaçuka (2018) tarafından yapılan çalışmada kaygılı ve kaçınmalı bağlanma stillerinin yaşa ve cinsiyete göre farklılık göstermediği fakat çocuklukta bakım veren kişiye göre farklılık gösterdiği bildirilmiştir.

Bağlanma stilleri ile evlenme yaşı değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bireylerin evlilik yaşı arttıkça kaçınmacı bağlanmanın azaldığı görülmüştür. Bu bağlamda kişilerin evlilik için gerekli olgunluğa erişebilmesi, kendi ayakları üzerinde durabilmesi ve evlilik için yeterince özveri ve sorumluluğa sahip olabilmesi nedeniyle kaçınmacı bağlanmanın evlenme yaşı ile azalmasının olağan olduğu düşünülmektedir.

Bağlanma stilleri ile çocuk sayısı değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde kaygılı bağlanma alt boyutunda herhangi bir fark olmadığı, kaçınmacı alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Çocuk sayısı arttıkça kaçınmacı bağlanmanın arttığı görülmüştür. Bu sonuca göre kişilerin çocuk sayısının artması ile birlikte evliliğe, ebeveynliğe dair sorumluluğun artması ve eşlerin birbirine yeterince vakit ayıramaması gibi sebeplerden dolayı bağlanma tarzlarının etkilendiği düşünülmektedir.

Cinsel Tutuma Yönelik Sonuçlar

Cinsel tutum ile cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre kadınların erkeklerden daha sağlıklı bir cinsel tutuma sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre kadınların cinselliğe duygusal ile birlikte bakmalarının, kadınlar için ön sevişmenin ve bağ kurmanın önemli olduğu varsayılırsa kadınların sağlıklı bir cinsel tutuma sahip olmasının erkeklerden daha fazla olduğu söylenebilir. Laumann ve diğerleri (2005) yaptıkları araştırmada kadınların cinsel doyuma ulaşmasının erkeklerden daha az görüldüğü belirtmişlerdir. Totan ve diğerleri (2012) tarafından yapılan çalışmada kadın ve erkek katılımcıların cinsel tutumlarını incelemiştir. Çalışma sonucunda erkek katılımcıların daha onaylayıcı oldukları, kadın katılımcıların ise daha fazla doğum kontrol sorumluluğuna sahip oldukları bildirilmiştir.

Cinsel tutum ile çalışma durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda çalışmayan bireylerin çalışan bireylere göre daha sağlıklı bir cinsel tutuma sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre kişilerin iş yükünün olmaması, işle ilgili fiziksel ve zihinsel yorgunluğa sahip olmaması durumunda bireylerin kendilerine ve cinsel hayatlarına daha fazla ve daha sağlıklı bir şekilde zaman ayırabilecekleri düşünülmektedir.

Cinsel tutum ile eşin çalışma durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuca göre eşi çalışan bireylerin eşi çalışmayan bireylere göre daha fazla sağlıklı bir cinsel tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir. Eşleri çalışan bireylerin maddi olarak dayanaklarının olması kişinin geçim kaygısını önleyeceğini, hayat standartlarını koruyabileceklerini düşündürdüğü varsayılmaktadır. Bu bağlamda bireylerin sağlıklı bir cinsel tutuma sahip olmasının muhtemel olduğu düşünülmektedir.

Cinsel tutum ile eğitim durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Doğum kontrolü alt boyutuna göre lise mezunu olan grup, ön lisans, üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruba göre daha az doğum kontrol uyguladıkları tespit edilmiştir. Araç olarak değerlendirme alt boyutuna göre ise ilkokul mezunu olan grup, ön lisans, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunu olan gruba göre daha fazla cinsellikte benmerkezcilik yaptıkları tespit edilmiştir. Cinsel tutum ile eşin eğitim durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Doğum kontrolü alt boyutu incelendiğinde eşin eğitim durumu üniversite ve üzeri olan grubun eşin eğitim durumu üniversite ve altı olan gruba göre daha fazla doğum kontrol bilincine sahip oldukları görülmektedir. Araç olarak değerlendirme alt boyutuna göre eşin eğitim durumu ilkokul olan grubun eşin eğitim durumu üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunu olan gruba göre daha fazla cinsellikte benmerkezci bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Eğitim faktörüne göre kişilerin cinsellikle ilgili yeterince bilgi edinmemesi, doğum kontrol yöntemlerini öğrenmemesi gibi durumlar nedeniyle ilkokul mezunu olan grubun doğum kontrolünü daha az sağladıkları söylenebilir. Eğitim seviyesi artan kişilerin cinsellik ve doğum kontrolü ile bilgi edinebildikleri, cinselliğin fizyolojisini öğrenebildikleri düşünülmektedir. Bu bağlamda eğitim seviyesi yüksek olan grubun doğum kontrolünü sağlayabildikleri ve doğum kontrol yöntemlerinin bilincinde oldukları düşünülmektedir. Eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin cinselliği sadece kendileri için bir tatmin mekanizması olarak görmeyecekleri eşlerini de düşünecekleri ve eşlerinin haz almasını sağlayabilecek yöntemlerin bilincinde oldukları varsayılmaktadır. Çağ ve Yıldırım (2013) tarafından yapılan çalışmada çiftlerin eğitim durumlarının evlilik doyumunu yordadığı ifade edilmiştir.

Cinsel tutum ile gelir durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Cinsellik ekonomik durumu alt düzey, orta, düzey ve üst düzey olan her bireyde görülmektedir. Cinselliğin oluşabilmesi için yeterli erişkinliğe gelen her birey için cinselliğin bir ihtiyaç olduğu ön görülmektedir. Maddi durum değişkenine göre cinsellik ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı ekonomik koşullar ne olursa olsun cinselliğin yaşandığı söylenebilir. Bu bağlamda cinsel tutumun oluşmasında bireylerin gelir durumu değişkeninin etkisinin olmadığı tutumların oluşması için davranışsal boyutun etkili olduğu düşünülmektedir. Diker (2017) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların maddi durum düzeylerinin cinsel inançlarını etkilemediğini belirtmiştir.

Cinsel tutum ile yaş durumu değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Cinsel tutum ile yaş arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre yaş arttıkça sağlıklı cinsel tutumun azaldığı tespit edilmiştir. Uyar Ekmen ve diğerleri (2017) yaptıkları çalışmada yaşın cinsel davranış ve inanış üzerinde bir farklılık yaratmadığını belirtmişlerdir. Bireylerin yaş ilerledikçe iş, çocuklar, hayat standartlarını koruma gibi sorumlulukların olması ve yaşla beraber enerjinin azalması nedeniyle sağlıklı cinsel hayat performanslarında azalış olması ön görülmektedir. Kadınların ilerleyen yaşlarda menopozla beraber hormonal değişikliklerin olmasının da sağlıklı cinsel hayatı etkilediği düşünülmektedir. Cinselliğin insan hayatı için temel bir ihtiyaç olduğu fakat cinsel olgunluğa erişme yaşı ile yaşlılık dönemine kadar sürdüğü ön görülmektedir. Araştırmanın bir diğer değişkeni ise evlenme yaşı ile cinsel tutum arasındaki ilişkidir. Evlenme yaşı ile cinsel tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmüştür.

Cinsel tutum ile evlilik süresi değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Araç olarak değerlendirme alt boyutu ile evlilik süresi arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu bağlamda evlilik yılı arttıkça ben merkezci cinsel tutumun arttığı görülmüştür. Evlilik yılı arttıkça karşılıklı cinsel tutumun azaldığı söylenebilir. Evlilik yılının artması ile birlikte bireylerin cinsel hayatlarının rutin şekilde ilerlemesi ve monotonlaşması, kişilerin yaşa bağlı olarak cinsel performanslarının azalması nedeniyle sağlıklı cinsel tutumun azaldığı düşünülebilir. Fallah ve diğerleri (2018) yaptıkları çalışmaya göre evlilik süresi arttıkça cinsel doyum, tutum ve evlilik doyumunun azaldığını belirtmişlerdir.

Cinsel tutum ile çocuk sayısı değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Cinsel tutum ile çocuk sayısı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre çocuk sayısı arttıkça sağlıklı cinsel tutumun azaldığı tespit edilmiştir. Çocuk sayısının artması ile birlikte eşlerin sorumluluğun bölünmesi, çocuk ve çocuğun geleceği ile ilgilenmeleri ve çocuğun hayatı üzerine plan yapma durumu oluşabileceği için çiftlerin birbiri arasındaki cinsel hayatın etkilendiği düşünülmektedir. Çocukların bakıma gereksinim duydukları ve bu süreci anne babaların yönetmesi gerektiği düşünüldüğünde eşler arasında sağlıklı bir cinsel tutum yaşanmayabilir. Çağ ve Yıldırım (2013) yaptıkları çalışmada çocuk sayısının cinselliği etkilemediğini belirtmişlerdir. Literatürde yapılan bu çalışma göz önüne alındığında bizim

çalışmamız ile benzerlik göstermediği görülmektedir. Bu bağlamda örneklem sayısının değişikliği, farklı evrende incelenmesi gibi değişkenlerin sonuçları etkilediği düşünülmektedir.

Evlilik Doyumu, Cinsel Tutum ve Bağlanma Stilleri Arasındaki Sonuçlar

Bu araştırma sonucunda evlilik doyumu, bağlanma stilleri ve cinsel tutum arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Evlilik doyumu, cinsel tutum ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda kaçınmacı bağlanma ile evlilik doyumu arasında orta düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre kaçınmacı bağlanmanın evlilik doyumunu azalttığı görülmektedir. Kaygılı bağlanma ile evlilik doyumu arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuca göre kaygılı bağlanmanın evlilik doyumunu azalttığı görülmüştür. Bağlanma stilleri ve evlilik doyumu arasındaki regresyon analizine göre evlilik doyumunu en çok açıklayan bağlanma stili alt boyutu Kaçınmacı Bağlanma olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre kaçınmacı ve kaygılı bağlanmanın evlilik doyumunu azaltan bir etkisi olduğu söylenebilir. Evlilik doyumunu en çok düşürenin kaçınmacı bağlanma olduğu görülmektedir. Erdoğan (2007) tarafından yapılan çalışmada evlilik uyumu ile psikolojik rahatsızlıklar ve bağlanma stilleri ilişkisi incelenmiş olup kadınların kaçınmacı ve kaygılı bağlanma puan ortalamasının erkek katılımcıların kaçınmacı ve kaygılı bağlanma puan ortalamasından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Carnelley ve Pietromonaco (1996) tarafından yapılan çalışmada kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stiline sahip olan bireylerin evlilik doyumlarını yeterince sağlayamadıklarını bildirmişlerdir. Açık (2008) tarafından yapılan çalışmada da kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stillerine sahip bireylerin kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stiline sahip olmayan bireylere göre evlilik doyumlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Sığırcı (2010) yaptığı çalışmasında evli bireylerin bağlanma stillerini ve evliliğe dair inançları ile birlikte evlilik doyumlarını incelemiştir. Yaptığı çalışma sonucuna göre kaygılı ve kaçınmalı bağlanma stili gösteren bireylerin evlilik doyumlarının düşük olduğunu bildirmiştir. Kobak ve Hazan (1991) yaptıkları çalışmada kaygılı ve kaçınmalı bağlanan bireylerin evlilik doyumlarının düşük olduğunu belirtmişlerdir. Erden (2016) tarafından yapılan çalışmada bağlanma stilleri, bireylerin kendilerini izleme tarzlarını ve bireylerin eşlerini izleme tarzlarını araştırmıştır. Çalışma sonucunda eşin kontrolcü biri olarak görülmesinin ve kaygılı bağlanma stiline sahip olunmasının evlilik doyumunu düşürdüğü belirtilmiştir. Sarı (2012) tarafından yapılan çalışmada da kaygılı ve kaçınmalı

bağlanma stiline sahip bireylerin evlilik doyumlarının düşük olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmalar bizim çalışmamızı desteklemiştir. Cohn ve diğerleri (1992) yaptıkları çalışmada güvenli bağlanan bireylerin evliliklerinde uyum gösteren ve evlilik doyumunu yaşayan bireyler olduklarını ifade etmişlerdir. Birnbaum ve diğerleri (2006) yaptıkları çalışmada kayıtsız bağlanma stiline sahip olan bireylerin evlilik yaşantılarında yeterince cinsel doyuma ulaşamadıkları belirtilmiştir.

Cinsel tutum ve evlilik doyumunu ilişkisi incelendiğinde ise sağlıklı cinsel tutum arttıkça evlilik doyumunun da arttığı görülmüştür. Onaylayıcılık alt boyutuna göre tek eşli cinsel tutum arttıkça evlilik doyumunun da arttığı görülmüştür. Araç olarak değerlendirme alt boyutuna göre ise karşılıklı cinsel tutum arttıkça evlilik doyumunun da arttığı görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre evlilik doyumunu en çok açıklayan cinsel tutum alt boyutunun onaylayıcılık olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre daha az gelişigüzel cinsel birliktelik yaşamak ve cinsellikte ben merkezci olmamanın evlilik doyumunu pozitif etkilediği söylenebilir. Evlilik doyumunu en çok arttıranın daha az gelişigüzel cinsel tutum sergileme olduğu görülmektedir. Çağ ve Yıldırım (2013) yaptıkları çalışmada cinsel yaşam doyumunun evlilik doyumunu önemli ölçüde yordadığını belirtmişlerdir. Yeh ve diğerleri (2006) evli bireylerle yaptıkları boylamsal çalışmada cinsel doyumun evlilik doyumunu yüksek düzeyde beslediğini belirtmişlerdir. Butzer ve Campbell (2008) yaptıkları çalışmada evli bireylerin bağlanma stilleri, evlilik doyumları ve cinsel doyumları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yaptıkları çalışma sonucunda kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stili gösteren bireylerin evlilik doyumlarının ve cinsel doyumlarının düşük olduğunu ifade etmişlerdir.

5.1 Öneriler

Yapılan çalışmanın örneklemini 300 kişiden oluşmaktadır. Kadın erkek katılımcı sayısının dengeli olmaması araştırmanın kısıtlılıklarından olduğu kabul edilmektedir. Araştırma sonuçları genellenebilir hale getirmek için daha geniş bir örneklem grubuyla çalışılması önerilmektedir. Araştırmamızın bulguları ile ilişkili yapılan literatür çalışmaları incelendiğinde alanyazında çalışmamızla ilgili benzer çalışmalara rastlanmakta ve bu da çalışmamızın tartışma yorumunu güçlendiren yönlerdendir. Ancak araştırma bulgularımızdan cinsel tutum ile ilgili alanyazında çalışmaların kısıtlılığı yapılmış olan çalışmanın tartışma yorum kısmını desteklemede yetersiz kaldığı ve yapılacak çalışmalarla bu alanın güçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulguların alan yazına ışık tutacağı ön görülmektedir. Klinik araştırma yönünden elde edilen bulguların literatürde kullanılmasının faydalı olacağı ve meta analiz çalışmalarında yer almasının geniş bir yelpazede değerlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Gelecekteki çalışmalarda evli bireylerin evlilik doyumlarına yönelik psiko eğitimler verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Araştırmamız sonucunda bağlanma stillerinin ve cinsel tutumların evlilik doyumunu yordadığı görülmektedir. Gelecek araştırmacılar için bireyler cinsel eğitim, ve evliliğe yönelik bilgilendirme eğitimi verilmesinin yararlı olacağı ve buna yönelik deney çalışmaları yapılmasının klinik alana hizmet edeceği düşünülmektedir. Büyüksahin (2006)'e göre son zamanlarda yapılan çalışmalarda evlilik ilişkileri ve evliliklerin sonlanma sebepleri merak uyandırıcı olmuştur. Evli bireylerde ve yakın ilişkilerde bağlanma ve birlikteliği sürdürmeye yönelik faktörlerin öneminin gün geçtikçe arttığı belirtilmiştir. Gelecek araştırmalara yönelik olarak evlilik doyumunu etkileyen farklı değişkenlerin yer alması alan yazında çeşitliliği arttıracaktır.

6 KAYNAKÇA

Açık, Ö. (2008). Evlilik Uyumu Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Ainsworth, M. D. S. (1967). *Infancy İn Uganda: Infant Care And The Growth Of Love*.

Aksöyrek, A., & Canatar, T. (2015). Sexuality And Sexual Education Cinsellik Ve Cinsel Eğitim . *Turkish Journal Of Family Medicine & Primary Care* , 9 (2):54-58. .

Aktürk, E. B. (2006). Yeniden Evlenen Türk Ailelerde Evlilik Doyumu: Medeni Duruma Göre Karşılaştırma, Üvey Çocukların Etkisi Ve Yordayan Faktörler (Doctoral Dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Anar, B. (2011). Evli Ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini İle Evlilik Doyumu Ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Aras, E. N. (2020). Kadınlarda Evlilik Doyumunun Cinsel Yaşam Kalitesi Ve Bilişsel Çarpıtmalar Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tez.

Archer, J., & Lloyd, B. (2002). *Sex And Gender*. Cambridge University Press.

Aydemir, G. (2019). Vajinismus Tanısı Alan Ve Almayan Kadınların Cinsel Tutum Ve Mükemmeliyetçilik Özelliklerinin İncelenmesi . Yüksek Lisans Tezi .

Bagley, C., Wood, M., & Young, L. (1994). Victim To Abuser: Mental Health And Behavioral Sequels Of Child Sexual Abuse İn A Community Survey Of Young Adult Males. *Child Abuse & Neglect*, 18(8), 683-697.

Bahadır, S. (2019). Bağlanma, Dini Yönelim, Aşka İlişkin Tutumlar Ve Cinsel Tutumlar İle Özel İyi Oluş Arasındaki İlişkiler . Yüksek Lisans Tezi .

Banse, R. (2004). Adult Attachment And Marital Satisfaction: Evidence For Dyadic Configuration Effects. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 21(2), 273-282.

Berk, M. (2009). Evli Öğretmenlerin Yükleme Tarzları Ve Evlilik Doyum Algılarının Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Beştav, F.G. (2007). Romantik İlişki Doyumu İle Cinsiyet, Bağlanma Stilleri, Rasyonel Olmayan İnançlar Ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Birnbaum, G. E., Reis, H. T., Mikulincer, M., Gillath, O., & Orpaz, A. (2006). When Sex Is More Than Just Sex: Attachment Orientations, Sexual Experience, And Relationship Quality. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 91(5), 929.

Bodenmann G, Ledermann T, Bradbury Tn (2007) Stress, Sex, And Satisfaction In Marriage. *Personal Relations- Hips*; 14: 551-569.

Bozkurt, A. (2014). Evli Bireylerde Bağlanma Stilleri, Aile İçi Eşler Arası Şiddet Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Brody S, Costa Rm (2009) Satisfaction (Sexual, Life, Relationship, And Mental Health) Is Associated Directly With Penile-Vaginal Intercourse, But Inversely With Other Sexual Behavior Frequencies. *J Sex Med*; 6: 1947-1954.

Butzer, B., & Campbell, L. (2008). Adult Attachment, Sexual Satisfaction, And Relationship Satisfaction: A Study Of Married Couples. *Personal Relationships*, 15(1), 141-154.

Byers Es (2005) Relationship Satisfaction And Sexual Satisfaction: A Longitudinal Study Of Individual In Long- Term Relationships. *The Journal Of Sex Research*; 42(2): 113-118.

Byers Es, Macneil S (2006) Further Validation Of The Interpersonal Exchange Model Of Sexual Satisfaction. *J Sex Marital Ther*; 32: 53-69.

Carnelley, K. B., Pietromonaco, P. R., & Jaffe, K. (1996). Attachment, Caregiving, And Relationship Functioning In Couples: Effects Of Self And Partner. *Personal Relationships*, 3(3), 257-278.

Charania, M. R. Ve Ickes, W. (2007). Predicting Marital Satisfaction: Social Absorption And Individuation Versus Attachment Anxiety And Avoidance. *Personal Relationships*, 14(2), 187-208.

Cohn, D. A., Silver, D. H., Cowan, C. P., Cowan, P. A. & Pearson, J. (1992). Working Models Of Childhood Attachment And Couple Relationships. *Journal Of Family Issues*, 13(4), 432-449.

Curun, F. (2006). Yüklemeler, İletişim Çatışmaları, Cinsiyet Ve Cinsiyet Rolü Yönelimi İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çağ, P. (2011). Evli Bireylerde Eş Desteği Ve Evlilik Doyumu. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çağ, P., & Yıldırım , İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel Ve Kişisel Değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi* , 13-23.

Çakır , O. (2014). Evlilik Doyumunu Açıklamaya Yönelik Bir Model: Uyumsuz Şemalar, Bağlanma Stilleri Ve Duygusal Düzenleme . Doktora Tezi .

Çelik , M. (2006). Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması . T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı- Doktora Tezi, 55-56.

Çelik , M., & Yazgan İnanç, B. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlilik Ve Güvenirlilik Çalışmaları. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 247-269.

Çelik, C.K. (2006). Eğitim Yöneticilerinin Mesleki Tükenmişlikleri İle Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Çelik, M. (2006). Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Çınar, L. (2008). Evlilik Doyumu: Cinsiyet Rollerini Ve Yardım Arama Tutumu. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Davis, D., Shaver, P. R., & Vernon, M. L. (2004). Attachment Style And Subjective Motivations For Sex. Personality And Social Psychology Bulletin, 30(8), 1076- 1090.

Delamater J, Hyde Js, Fong Mc (2008) Sexual Satisfaction İn The Seventh Decade Of Life. J Sex Marital Ther; 34: 439-454.

Demir, E. (2014). Farklı Denetim Odağına Sahip Evli Bireylerin Evlilik Doyumunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demiray, Ö. (2006). Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Derryberry, D., & Tucker, D. M. (1992). Neural Mechanisms Of Emotion. Journal Of Consulting And Clinical Psychology, 60(3), 329.

Diker, G. (2017). Kadın Cinsel İşlev Bozukluğunda Cinsel Mitlere İnanma Düzeyi, Cinsel Bilgi Ve Benlik Saygısı (Master's Thesis, Işık Üniversitesi).

Dökmen, Z.Y. Ve Tokgöz, Ö. (2002). Cinsiyet, Eğitim, Cinsiyet Rolü İle Evlilik Doyumu, Eşle Algılanan Benzerlik Arasındaki İlişkiler. X11. Ulusal Psikoloji Kongresi, Ankara, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 9-13.

Eagly A. H., Wood, W. Ve Diekman, A. B. (2010). Social Role Theory Of Sex Differences And Similarities: A Current Appraisal. In T. Eckes And H. M. Trautner (Eds.). The Developmental Social Psychology Of Gender (Pg. 123-174). Nj: Erbaum.

Ejder Apay, S., Balcı Akpınar, R., & Arslan, S. (2013). Öğrencilerin Cinsel Mitlerinin İncelenmesi. Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 16:2.

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpkın, L., & Eradamlar, N. (2005). Cinsellik Ve Çift Uyum Arasındaki İlişki: Üç Grup Evli Çiftte Karşılaştırmalı Bir Çalışma . Düşünen Adam , 18(2): 72-81.

- Erden, A.D. (2016). Kendini İzleme Tarzı Yakın İlişkilerde Yaşanan Kaygı Ve Algılanan Eş Davranışlarının Evlilik Doyumu Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erdoğan, S. (2007). Evlilik Uyumu İle Psikolojik Rahatsızlıklar Bağlanma Stilleri Ve Mizaç Ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.
- Ersoy E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın Ve Erkek Kimliği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 19(2): 209-230.
- Esin , T. (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği. Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi.
- Fallah, M., Naz, M. S. G., Ozgoli, G., Mehrabi, Y., Farnam, F., & Bakhtyari, M. (2018). Correlation Of Women's Marital And Sexual Satisfaction In Different Family Life Cycle Stages In Khorram Abad, Iran. International Journal Of Womens Health And Reproduction Sciences, 6(4), 432-437.
- Feeney, J. A. (2002). Attachment, Marital Interaction And Relationship Satisfaction: A Diary Study. Personal Relationships, 9, 39-55.
- Feeney, J. A. Noller, P. (1991). Attachment Style And Verbal Descriptions Of Romantic Eşs. Journal Of Social And Personal Relationships, 8(2), 187-215.
- Foucault, M. (2003). Cinselliğin Tarihi (Çev. Hülya Uğur Tanrıöver). İstanbul: Ayrıntı.
- Gallagher, M. (2001). What Is Marriage For-The Public Purposes Of Marriage Law. La. L. Rev., 62, 773.
- Gallo, L. C. & Smith, T. W. (2001). Attachment Style In Marriage: Adjustment And Responses To Interaction. Journal Of Social And Personal Relationships, 18 (2), 263–289.
- Girgin, B., & Şık, B. (2018). Çatalca'da Yaşayan Evli Bireylerin Bağlanma Stilleri, Romantik Kıskaçlık Düzeyleri Ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki. Aydın Sağlık Dergisi , 41-54.
- Gou B, Huang J (2005). Marital And Sexual Satisfaction In Chinese Families: Exploring The Moderating Effects. J Sex Marital Ther; 31: 21-29.
- Güldür, M. (2020). Romantik Kıskaçlık Ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, 17-23.
- Güleç, G. (2012). Aile Yapısı Ve İlişkileri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Gülsün, M., Ak, M., & Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik Açından Evlilik Ve Cinsellik. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 1:68-79.
- Günay, S. (2007). Evlilik Çatışması, Nedensellik Sorumluluk Yüklemeleri, Eşlerin Evlilik İlişkisinden Sağladıkları Genel Doyuma İlişkin Görüşleri Ve Evliliğe İlişkin

Değerlendirmeler Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güngör, H. (2007). Evlilik Doyumunu Açıklamaya Yönelik Bir Model Geliştirme. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güven, N. (2005). İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hasta, D. (1996). Ev İşi Paylaşımında Hakkaniyet Algısı İle Evlilik Doyumu İlişkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Hayward, M. & Zhang, Z. (2006). Gender, The Marital Life Course, And Cardiovascular Disease İn Late Midlife. *Journal Of Marriage And Family*, 68(3), 639-657.

Hepşen, Özlem (2010) Tevrat, İncil Ve Kuran-I Kerimde Kadın Bedeni, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

Hirschberger, G., Srivastava, S., Marsh, P., Cowan, C. P. Ve Cowan, P. A. (2009). Attachment, Marital Satisfaction, And Divorce During The First Fifteen Years Of Parenthood. *Personal Relationships*, 16(3), 401-420.

Ivy, A. U. & Memphis U. S. (2007). The Influence Of A Surrender Style Of Coping And Empathy On Marital And Sexual Satisfaction. *Dissertation Abstracts International*, 67(9-B), 5407.

İncesu, C. (2004). Cinsel İşlevler Ve Cinsel İşlev Bozuklukları . Bakırköy Ruh Sağlığı Ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 3-13.

John Bowlby, Attachment. Basic Boks, New York, 2008, S.78.

Kane, H. S., Jaremka, L. M., Guichard, A. C., Ford, M. B., Collins, N. L. Ve Feeney, B. C. (2007). Feeling Supported And Feeling Satisfied: How One Partner's Attachment Style Predicts The Other Partner's Relationship Experiences. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 24(4), 535-555.

Karaçam, Ö., Totan, T., Babür Korkmaz, Y., & Koyuncu , M. (2012). Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye Uyarlanması, Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 138-144.

Karasar, N. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.

Kaynak Malatyalı, M., & Büyükşahin Sunal, A. (2020). Evli Çiftlerde Bağlanma Boyutları İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkide Evlilik Gücünün Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 65-78.

- Kesebir , S., Özdoğan Kavzoğlu, S., & Üstündağ, M. F. (2011). Bağlanma Ve Psikopatoloji Attachment And Psychopathology. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 321-342 .
- Kılıç, E. (2017). Bağlanma Biçimlerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, 1-3.
- Kilci, Ş., & Özsoy, S. (2019). Evlilik Hazırlığı Yapan Çiftlerin Cinsel Mitlere İnanma Durumları Ve. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi* , 5(2);1-28.
- Kobak, R. R. & Hazan, C. (1991). Attachment İn Marriage: Effects Of Security And Accuracy Of Working Models. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 60 (6), 861–869.
- Koçkan, S.Y. (2015). Evli Çiftlerde Otomatik Düşüncelerin Ve Bilişsel Çarpıtmaların Evlilik Doyumuna Etkisinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kronmüller Kt, Backenstrass M, Victor D Ve Ark. (2011) Quality Of Marital Relationship And Depression: Results Of A 10-Year Prospective Follow-Up Study. *J Affect Disord*, 128:64-71.
- Kublay, D., & Oktan , V. (2015). Evlilik Uyumu: Değer Tercihleri Ve Öznel Mutluluk Açısından. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 5 (44), 25-35.
- Laumann Eo, Gagnon Jh, Michael Rt, Michaels S (1994) *The Social Organization Of Sexuality*. Chicago: University Of Chicago Press.
- Laumann, E. O., Nicolosi, A., Glasser, D. B., Paik, A., Gingell, C., Moreira, E., & Wang, T. (2005). Sexual Problems Among Women And Men Aged 40–80 Y: Prevalence And Correlates İdentified İn The Global Study Of Sexual Attitudes And Behaviors. *International Journal Of İmpotence Research*, 17(1), 39-57.
- Litzinger S. & Gordon K. C. (2005). Exploring Relationships Among Communication, Sexual Satisfaction And Marital Satisfaction. *Journal Of Sex & Marital Therapy*, 31, 409-424.
- Lussier, Y., Sabourin, S., & Turgeon, C. (1997). Coping Strategies As Moderators Of The Relationship Between Attachment And Marital Adjustment. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 14(6), 777-791.
- Macdonald, K. B. (2012). *Social And Personality Development: An Evolutionary Synthesis*. Springer Science & Business Media.
- Manolya Çalışır, M. (2009). The Relationship Of Adult Attachment Theory And Affect Regulation Strategies To Depression. -Current Approaches In Psychiatry , 240-255.
- Marchand, J.F. (2004). Husbands And Wives Marital Quality: The Role Of Adult Attachment Orientations, Depressi- Ve Symptoms And Conflict Resolution Behaviors. *At- Tachment And Human Development*, 6 (1), 99-112.

- Meston, C. M., & Buss, D. M. (2007). Why Humans Have Sex. *Archives Of Sexual Behavior*, 36(4), 477-507.
- Morgan, E. M. (2011). Associations Between Young Adults' Use Of Sexually Explicit Materials And Their Sexual Preferences, Behaviors, And Satisfaction. *Journal Of Sex Research*.48(6), 520-530.
- Muşdal Çelebi, B. (2019). Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıları, Yetişkin Bağlanma Stilleri Ve Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, 7-10.
- Nazlı, B. (2019). Konya İlinde Yaşayan Evli Öğretmenlerin Duygusal Zekâ Ve Bağlanma Stillерinin Evlilik Doyumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi.
- Neeman, Z., Newman, A. F., & Olivetti, C. (2007). Are Working Women Good For Marriage? Mimeo, Boston University.
- Nyanzi, S., Nyanzi, B., & Kalina, B. (2005). Contemporary Myths, Sexuality Misconceptions, Information Sources, And Risk Perceptions Of Bodabodamen İn Southwest Uganda. *Sex Roles*, 52(1-2), 111-119.
- Öztahtacı, D. (2017). Evli Kadınlarda Evlilik Doyumu, Yetişkin Bağlanma Stilleri Ve Depresyon Düzeyinin İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, 1-4.
- Philippsohn S, Hartmann U (2009) Determinants Of Sexual Satisfaction İn A Sample Of German Women. *Sex Med*; 6: 1001-1010.
- Rampage, C. (1994). Power, Gender, And Marital İntimacy. *Journal Of Family Therapy*.
- Sarı, T. (2012). Evli Bireylerin Ebeveyn Algıları, Otomatik Düşünceleri Ve Bağlanma Stillерinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Schachner D. A. & Shaver P. R., (2004). Attachment Dimensions And Sexual Motives. *Personal Relationships*, 11, 179–195.
- Scheidler, J. A. (2008). Effects Of Perceived Stress And Perceived Social Support On Marital Satisfaction İn Doctoral Students. Doctoral Dissertation, Walden University, Washington, Usa.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., & Uysal, A. (2005). Yetişkin Bağlanma Boyutları İçin Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açıdan Değerlendirilmesi. *Türk Psikologlar Dergisi*, 1-11.
- Sığırcı, A. (2010). Evli Bireylerde Bağlanma Biçimleri Ve Evliliğe Dair İnançların Evlilik Doyumu İle İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Soğancı, D. (2017). Bağlanma Stillерinin Romantik İlişki Doyumu Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, 20-23.

Sokalski , D. M., & Hendrick, S. S. (1999). Family Therapy: The Journal Of The Colifornia Scholl Of Family Psychology. Fostering Marital Statisfaction, 26.

Soydaş, E. (2016). Cinsel Tutumların Evlilik Uyumuna Ve Cinsel İşlev Bozukluklarına Etkisi.Yüksek Lisans Tezi.

Stackert, R. A. Ve Bursik, K. (2003). Why Am I Unsatisfied? Adult Attachment Style, Gendered İrrational Relationship Beliefs, And Young Adult Romantic Relationship Satisfaction. Personality And Individual Differences, 34(8), 1419-1429.

Stephenson Kr, Meston Cm (2010) Differentiating Com- Ponents Of Sexual Well-Being İn Women: Are Sexual Sa- Tisfaction And Sexual Distress İndependent Constructs? J Sex Med; 7: 2458-2468.

Sümer, N. (2006). Yetişkin Bağlanma Ölçeklerinin Kategoriler Ve Boyutlar Düzeyinde Karşılaştırılması. Türk Psikoloji Dergisi, 1-22.

Taşköprü, M. (2013). Evlilik Doyumu İle Problem Çözme Becerileri, Stresle Başa Çıkma Ve Evlilik Süresi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Master's Thesis, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.).

Timm, T. M., & Keiley, M. K. (2011). The Effects Of Differentiation Of Self, Adult Attachment, And Sexual Communication On Sexual And Marital Satisfaction: A Path Analysis. Journal Of Sex & Marital Therapy, 37(3), 206-223.

Toksöz, İ., & Kolburan, Ş. G. (2018). Evli Bireylerde Bağlanma Stiller Ve Bilişsel Esnekliğin İlişki Doyumuna Etkisi. Aydın Toplum Ve İnsan Dergisi , 17-34.

Toksöz, İ., & Kolburan, Ş. G. (2018). Evli Bireylerde Bağlanma Stiller Ve Bilişsel Esnekliğin İlişki Doyumuna Etkisi. Aydın Toplum Ve İnsan Dergisi , 17-34.

Totan T., Karaçam Ö., Korkmaz Yb., Koyuncu M.(2012) Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi 13: 138-144.

Trudel G. (2002). Sexuality And Marital Life: Results Of A Survey. Journal Of Sex & Marital Therapy, 28(3), 229-249.

Tucker, J. S., & Anders, S. L. (1999). Attachment Style, İnterpersonal Perception Accuracy, And Relationship Satisfaction İn Dating Couples. Personality And Social Psychology Bulletin, 25(4), 403-412.

Turan, A. (2013). Evli Bireylerin Cinsel Mit İnançları, Cinsel Bilgi Düzeyleri, İlişkilerindeki Mutluluk Düzeyleri ve Cinsel Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı.

Türk, B. (2016). Yetişkinlerde Bağlanma Biçimleri Kişilik Özellikleri Ve Bu Özelliklerin Ruhsal Sorunlarla İlişkinin Araştırılması.Yüksek Lisans Tezi.

Twenge, J. M., Konrath, S., Foster, J. D., Keith Campbell, W., & Bushman, B. J. (2008). Egos Inflating Over Time: A Cross-Temporal Meta-Analysis Of The Narcissistic Personality Inventory. *Journal Of Personality*, 76(4), 875-902.

Uyar Ekmen, B., Özkan, M., & Gül, T. (2017). İnfertilite Tedavisi Gören Kadınlarda Cinsel Mitlere İnanma Düzeyi (Tur). *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20(3), 209-217.

Üncü, S. (2007). Duygusal Zeka Ve Evlilik Doyumu İlişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Wampler, K.S., Lin, S., Nelson, B.S. & Kimball, T.G. (2003). The Adult Attachment And Observed Couple In- Teraction: Implications For An Intergenerational Perspective On Couple Therapy. *Family Process*, 42(4), 497-512.

Wang, S., Mason, J., Charney, D., Yehuda, R., Riney, S., & Southwick, S. (1997). Relationships Between Hormonal Profile And Novelty Seeking İn Combat-Related Posttraumatic Stress Disorder. *Biological Psychiatry*, 41(2), 145-151.

White, L.K., Booth. A., And Edwards, J.N. (1986). Children And Marital Happiness: Why The Negative Correlation?. *Journal Of Family*, 7 (2), 131-147.

World Health Organization. (2010). Developing Sexual Health Programmes: A Framework For Action (No. Who/Rhr/Hrp/10.22). World Health Organization.

Yanar Güngör, Z. (2019). Evli Bireylerde Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak Evlilik Doyumu Ve Bağlanma Boyutları. Yüksek Lisans Tezi.

Yaşar, F. (2009). İlköğretime Devam Eden Öğrencilerin Anne- Çocuk İlişkisini Kabul Ve Reddedici Algılama Düzeyinin Annenin Evlilik Doyumu Ve Evlilik Uyumu Düzeyi İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Yavaşoğlu Algül, E. (2019). Cinsel Tutumların Young Şema Modeli Çerçevesinde İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi .

Yeh, H. C., Lorenz, F. O., Wickrama, K. A. S., Conger, R. D., & Elder Jr, G. H. (2006). Relationships Among Sexual Satisfaction, Marital Quality, And Marital İnstability At Midlife. *Journal Of Family Psychology*, 20(2), 339.

Yeşiltepe, S. S., & Çelik, M. (2014). Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Olma Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(3).

Young M, Denny G, Young T, Luquis R (2000) Sexual Sa- Tisfaction Among Married Women. *American Journal Of Health Studies*; 16(2).

Ziya, A. Z. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Mit İnançları, Cinsel Bilgi Düzeyleri Ve Cinsel Tutumları Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi.

Zorlu Kocagöz, S. (2008). Cinsel İşlev Bozukluğu Tipleri Ve Cinsel Mitler Arasındaki İlişki. T.C. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi.

7 EKLER

Bu Yüksek Lisans Tezi çalışması, İstanbul Arel Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esra SARAÇ tarafından, DR. ÖĞR. ÜYESİ Tubanur BAYRAM KUZGUN danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın amacı, cinsel tutumların ve bağlanma ilişkisinin evlilik doyumu üzerinde etkisinin incelenmesidir. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışma esnasında sizden herhangi bir kimlik bilgisi alınmayacaktır. Verdiğiniz cevaplar sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup gizli tutulacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

En fazla otuz dakika sürecek olan bu çalışmada sizden anketlerdeki soruları dürüst, içten ve eksiksiz bir şekilde cevaplamanız beklenmektedir. Araştırmada yer almayı reddedebilir veya herhangi bir aşamada çalışmadan çekilebilirsiniz.

Şartları okuyup kabul ediyorsanız lütfen yandaki kutucuğu işaretleyiniz. []

EK A

Aşağıdaki sorular sizin sosyodemografik bilgileriniz ve geçmiş yaşantınıza yönelik bazı bilgiler edinmeye yöneliktir. Lütfen soruları boş bırakmadan kutuların yanına (X) işareti koyarak cevaplayınız.

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()
2. Kaç yaşındasınız?
3. Kaç yaşında evlendiniz?
4. Kaç aylık/ yıllık evisiniz?.....
5. Çocuğunuz var mı? Varsa kaç tane?
6. Şu anki eğitim düzeyiniz nedir? () Önlisans () Lisans () Lisans üstü
7. Eşinizin eğitim düzeyi nedir?
() Okuryazar değil () Okur-yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Lisans üstü
8. Eşiniz çalışıyor mu? Evet ise mesleği nedir?.....

9. Kaçınıcı evliliğinizi yaptınız?

() İlk evliliğim () 2 () 3 () 4 ve daha fazla

10. Aylık toplam geliriniz nedir? (Eşiniz çalışıyorsa eşinizin kazancıyla birlikte) Lütfen belirtiniz?.....

11. Aileniz evliliğinizi onayladı mı?

() Evet () Hayır () İlk önce itiraz etti ama sonra onayladı

12. Arkadaş çevreniz evliliğinizi onayladı mı?

() Evet () Hayır () İlk önce itiraz etti ama sonra onayladı

13. Kendi kendinize evlenmeniz gerektiği konusunda sürekli baskı hissettiniz mi?

() Evet () Hayır () Kısmen

14. Evliliğinizdeki mutluluğunuzu düşündüğünüzde, lütfen size en uygun seçeneği işaretleyiniz?

() Hiç mutlu değil () Mutlu değil () Kararsızım () Mutlu () Oldukça mutlu

15. Ebeveyninizin evliliğini nasıl tanımlarsınız? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

() Mutlu () Problemlili () Mutsuz () Stresli () Sevgi dolu () Sıradan () Diğer

16. Eşinizle nasıl evlendiniz? (birden çok işaretleyebilirsiniz)

() Görücü usulü () Aşk evliliği () Arkadaş ortamında tanışarak () İnternet ortamında tanışarak () Akraba Evliliği () Diğer

17. Ailenizde cinsel konuların konuşulması nasıl karşılanırdı?

Olağan karşılanırdı() Aile içinde cinsel konular pek konuşulmazdı ()

18. İlk cinsel bilgileri kaç yaşında öğrendiniz?

19. İlk cinsel bilgileri kimden ya da nereden öğrendiniz?

Anne() Baba() Kardeş (abla/ağabey) () Arkadaş() Öğretmen() İletişim araçları() Hiç kimse() Diğer()

20. Cinsel yönden eşinizle kendinizi ne derecede uyumlu görüyorsunuz?

() Hiç uyumlu değiliz () Uyumlu değiliz () Kararsızım () Uyumluyuz () Oldukça uyumluyuz

EK B

Evlilik Yaşamı Ölçeği

Aşağıda evlilik yaşamına ilişkin 10 cümle bulunmaktadır. Bu cümlelerden her birinin altında da "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçenekleri yer almaktadır. Her cümleyi dikkatle okuyunuz ve sizin evlilik yaşamınıza uyan seçeneği çarpı (X) koyarak işaretleyiniz.

1. Evlilikten beklediklerimin çoğu gerçekleşti.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
2. Evliliğimizdeki engellerin aşılamaz olduğunu düşünüyorum
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
3. Evliliğimizi çok anlamlı buluyorum.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
4. Evliliğimizde giderek eksilen heyecan beni rahatsız ediyor.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
5. Evliliğimiz zaman zaman bana bir yük gibi geliyor.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
6. Huzurlu bir ev yaşamım var.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
7. Evliliğimiz her geçen gün daha iyiye doğru gitti.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
8. Bizim ilişkimiz ideal bir karı-koca ilişkisidir.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
9. Eşim benim için aynı zamanda iyi bir arkadaşır.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
10. Başbaşa kaldığımız zaman benim canım hiç sıkılmaz.
 Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum

EK C

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği

	A: Kesinlikle katılıyorum	B: Katılıyorum	C: Kararsızım	D: Katılmıyorum	E: Kesinlikle katılmıyorum
1. Birisiyle seks yapmak için ona bağlanmak zorunda değilim.	A	B	C	D	E
2. Rastgele seks, kabul edilebilir bir olaydır.	A	B	C	D	E
3. Çok sayıda partnerle seks yapmaktan hoşlanırım.	A	B	C	D	E
4. Tek gecelik ilişkiler, bazen çok eğlenceli olabilir.	A	B	C	D	E
5. Belli bir zamanda birden fazla kişiyle cinsel birliktelik yaşamak, normal bir şeydir.	A	B	C	D	E
6. Her iki taraf da aynı fikirdeyse seksi zevklerin paylaşımı olarak görebiliriz.	A	B	C	D	E
7. En iyi seks, kuralların olmadığı sekstir.	A	B	C	D	E
8. İnsanlar daha özgürce seks yapabilse hayat daha kolay olurdu.	A	B	C	D	E
9. Çok sevmediğin birisiyle seks yapıp bundan hoşlanmak mümkündür.	A	B	C	D	E
10. Seksin yalnızca iyi bir fiziksel rahatlama niteliğini taşıması mümkündür.	A	B	C	D	E
11. Doğum kontrolü, sorumluluk taşıyan cinselliğin bir parçasıdır.	A	B	C	D	E
12. Bir kadın, doğum kontrolü sorumluluğunu paylaşmalıdır.	A	B	C	D	E
13. Bir erkek, doğum kontrolü sorumluluğunu paylaşmalıdır.	A	B	C	D	E
14. İki kişi arasında en yakın iletişim tarzı sekstir.	A	B	C	D	E
15. Birbirini çok seven iki kişi arasındaki cinsel ilişki, en üst düzeydeki insan etkileşimidir.	A	B	C	D	E
16. Seks iyi bir nitelikte olursa, iki ruhun birleşmesine benzer.	A	B	C	D	E
17. Seks, yaşamın çok önemli bir parçasıdır.	A	B	C	D	E
18. Seks, genellikle yoğun ve insanı adeta ezip geçen bir yaşantıdır.	A	B	C	D	E
19. En iyi seks, kendi zevkine odaklandığın sekstir.	A	B	C	D	E
20. Seks, öncelikle başka birinden zevk almaktır.	A	B	C	D	E
21. Seksin temel amacı zevk almaktır.	A	B	C	D	E
22. Seks, öncelikle fiziksel bir şeydir.	A	B	C	D	E
23. Seks, esasen yemek yemek gibi bir beden işlevidir.	A	B	C	D	E

EK D

(YIYE-II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılarındaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7
Hiç Kararsızım/ Tamamen
katılmıyorum fikrim yok katılıyorum

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemsedğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6	7
10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7

13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırim.	1	2	3	4	5	6	7
14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişinin beni terk edeceğinden pek endişe duymam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
21. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
22. Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.	1	2	3	4	5	6	7
26. Başımdan geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.	1	2	3	4	5	6	7
27. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
28. Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıktan sonra, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
30. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanma konusunda rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkelenendirir.	1	2	3	4	5	6	7

32. Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip inanmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
33. Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
35. Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

